

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM
pro předškolní vzdělávání
Lesní mateřské školy LESOKRUH

Lesní cestou k sobě

Lesní mateřská škola Lesokruh	
ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM	
Č.j.	LSK 2/2023
Spisový a skartační znak	1.1.1 A10
Vypracoval	Tereza Jarkovská, DiS., Bc. Martina Kašparová, Ing. Martina Rosenbergová, Bc.
Schválil:	Bc. Martina Kašparová
Na pedagogické radě projednáno dne	1.4.2023
Předpis zrušuje předpis	LMSLSK/2/2021 ze dne 1. 9.2021
Předpis nabývá platnosti dne	1.4.2023
Předpis nabývá účinnosti dne	1.4.2023

Obsah

1. Identifikační údaje školy.....	5
2. Charakteristika školy	5
2.1. Stravování.....	6
2.2. Členství v ALMŠ	7
2.3. Spolupráce s místními organizacemi a zapojení do programů	7
2.4. Zázemí lesní mateřské školy a ochrana dětí před nepříznivými klimatickými podmínkami.....	7
2.4.1. Týpí.....	8
2.4.2. Jídelní týpí	8
2.4.3. Zahrada	8
2.4.4. Maringotka.....	9
2.4.5. Zastřešené věšáky na batůžky a oblečení	9
2.4.6. Ohniště.....	9
3. Podmínky vzdělávání	9
3.1. Věcné podmínky	9
3.2. Životospráva	10
3.3. Psychosociální podmínky adaptačního procesu.....	10
3.4. Organizace	11
Rytmus dne:	11
3.5. Řízení školy	12

3.6.	Personální a pedagogické zajištění	13
3.7.	Spolupráce s rodiči	14
3.8.	Podmínky pro vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí nadaných.....	14
3.9.	Podmínky vzdělávání dětí nadaných.....	16
3.9.1.	Základní principy práce s nadanými dětmi.....	17
3.9.2.	Nabídka činností nadaným dětem.....	17
3.9.3.	Vzdělávací podmínky pro nadané děti.....	17
3.10.	Specifikum péče o dvouleté děti.....	18
3.11.	Jazyková příprava dětí s nedostatečnou znalostí českého jazyka.....	18
4.	Organizace vzdělávání	19
4.1.	Kritéria přijímání dětí do Lesní mateřské školy Lesokruh	19
4.2.	Individuální vzdělávání dle § 34b školského zákona.....	20
5.	Charakteristika vzdělávacího programu.....	20
5.1.	Metody výchovně vzdělávací činnosti.....	22
6.	Cíle předškolního vzdělávání	23
6.1.	Získání osobní samostatnosti a schopnosti projevovat se jako samostatná osobnost.....	24
6.2.	Rozvíjení dítěte a jeho schopnosti učení	24
6.3.	Osvojení si základů hodnot, na nichž je založena naše společnost.....	24
7.	Vzdělávací program lesní mateřské školy	25
7.1.	Integrované bloky	25
IB PŘÍRODA	25	
IB ČLOVĚK A JEHO SVĚT.....	31	
7.2.	Činnosti.....	40
7.2.1.	Volná hra dětí	40
7.2.2.	Cílená nabídka průvodců.....	41
7.2.3.	Environmentální výchova	41
7.2.5.	Příprava na školu	42
7.3.	Vzdělávací oblasti v prostředí lesní mateřské školy	42
7.3.1.	Dítě a jeho tělo (biologická oblast).....	42
7.3.2.	Dítě a jeho psychika (oblast psychologická).....	43

7.3.3. Dítě a ten druhý (oblast interpersonální)	45
7.3.4. Dítě a společnost (oblast sociálně-kulturní).....	45
7.3.5. Dítě a svět (oblast environmentální)	45
7.4. Klíčové kompetence.....	46
7.4.1. Kompetence k učení:.....	46
7.4.2. Kompetence k řešení problémů:	46
7.4.3. Komunikativní kompetence:	47
7.4.4. Sociální a personální kompetence:	47
7.4.5. Činnostní a občanské kompetence:	47
8. Evaluační systém školy	48
8.1. Vnitřní evaluace školy	48
8.2. Evaluace v personální oblasti	49
8.3. Evaluace výchovně vzdělávacího procesu	49
8.4. Plán vnitřní evaluace školy	50

1. Identifikační údaje školy

Název školy: Lesní mateřská škola Lesokruh

Sídlo školy: Na Obci 196, 503 46 Třebechovice pod Orebem

Zázemí LMŠ: oplocená louka v obci Bědovice, na konci slepé ulice Bědovická. GPS 50.1993678N, 16.0213797E, parc. č. 1858/1, k. ú. Třebechovice pod Orebem

Zřizovatel: Lesokruh, z. s., IČ 05708338

Ředitel školy: Bc. Tereza Jarkovská, DiS.

Ředitelna a podatelna školy: Borská 1136, 503 46 Třebechovice pod Orebem

Tel.: 737 884 382

Datová schránka: fgjgw4t

ŠVP vypracovaly: Bc. Tereza Jarkovská- ředitelka, Bc. Martina Kašparová- zástupkyně ředitele, učitelka, Ing. Martina Rosenbergová- učitelka

2. Charakteristika školy

Lesní mateřská škola Lesokruh je soukromá mateřská škola zřizovaná zapsaným spolkem Lesokruh. Je to jednotřídní škola o max. kapacitě 18 dětí. Pojetí Školního vzdělávacího programu Lesní cestou k sobě je založeno na společném vzdělávání dětí s různými individuálními potřebami. Děti různého věku a schopností se přirozeně učí od sebe navzájem, učí se vnímat své odlišnosti, přijímat svou individualitu, ale brát ohledy i na potřeby a schopnosti ostatních dětí, pracovat se svými emocemi, spolupracovat ve skupině. Proto LMŠ Lesokruh upřednostňuje věkově i dle pohlaví heterogenní skupinu dětí, kdy přirozeně dochází k rozvoji mnoha klíčových kompetencí, především komunikativních, sociálních a personálních. Proto je složení skupiny dětí pro daný školní rok jedním z kritérií při přijímání dětí, kdy se snažíme o co největší vyváženost, co se týče věku i pohlaví. (Ideální skupinu tvoří 6 dětí 3-4 roky, 6 dětí 4-5 let, 6 dětí 5-6 let, 9 chlapců a 9 dívek). Do školy je možné přijímat děti na individuální vzdělávání. Tyto děti nesnižují kapacitu školy. Škola zaměstnává tři učitelky (včetně ředitelky školy) a chůvy pro děti do zahájení povinné školní docházky. Dále provozní, kuchaře, vedoucí školní jídelny a nutriční poradkyni na tvorbu jídelníčku.

Naším cílem je, aby mohly děti trávit co nejvíce času venku v přírodě. Proto jsme se nechali inspirovat koncepcí lesních mateřských škol, které už desetiletí úspěšně fungují jako plnohodnotná alternativa k běžným kamenným školkám v mnoha státech Evropy, především v Německu a Skandinávii nebo Skotsku. Přínos pobytu dětí venku ve volné přírodě přináší mnoho doložených benefitů, mezi které patří podpora imunity, rozvoj hrubé i jemné motoriky, podpora psychických funkcí, rozvoj sebevědomí a sebeuvědomování si svých potřeb.

„Kontakt s přírodou posiluje fyzické zdraví a podporuje naši imunitu. Děti, které žijí a pohybují se v prostředí s větším množstvím zeleně, jsou méně často a kratší dobu nemocné. Hra venku v přírodě také podporuje duševní zdraví, zvyšuje spokojenost a dobrou náladu.

Naše přítomnost v zeleni, především v prostředí stromů, nebo dokonce i pouhý výhled na ně, zlepšuje naši pozornost a soustředění.“¹

Většina aktivit se tedy odehrává venku, v přírodním prostředí lesa a okolní krajiny. Děti si hrají a učí se za téměř každého počasí ve venkovním prostředí, které vnímáme pro zdravý vývoj dítěte jako přirozený a nezbytný. Zázemí školy leží v oblasti borových lesů Bědovické plošiny. Díky písčitému podloží krajiny máme hned vedle mateřské školy bývalý písňík, nyní porostlý bujnou vegetací, kde trávíme s dětmi mnoho času. Těžba způsobila nerovnosti terénu. Děti tak mají k dispozici svahy a písčité kopečky, na kterých si rády hrají a rozvíjejí hrubou motoriku. Necelý kilometr cesty od mateřské školy je rybník, kde pozorujeme vodní život. V těsném sousedství školy je koňská pastvina. V dochozí vzdálenosti jsou louky a pole.

Domníváme se, že možnost seznámit se s místem a přírodním prostředím, které je nám blízké a vytvořit si k němu citový vztah, stejně jako zažít a poznat živočichy a rostliny v jejich původním prostředí, vytváří elementární základy pro odpovědný postoj k životnímu prostředí. Předání tohoto zodpovědného postoje k životu celkově a k respektu nejen k přírodě, ale i k sobě samému a k lidem navzájem je podstatou veškerého našeho výchovného a vzdělávacího snažení. Z této myšlenky pak vychází i název našeho školního vzdělávacího programu „*Lesní cestou k sobě*“. Cílem našeho vzdělávání je najít cestu k sobě samému i k sobě navzájem, prostředkem potom je pobyt v přírodě- lesní cesta.

Před svým zápisem do rejstříku škol a školských zařízení MŠMT k 1. 9. 2021 fungovala škola jako Lesní klub Lesokruh, založený v březnu 2017. Zápis do rejstříku je tedy přirozeným vyústěním jejich snah o soustavné kvalitní předškolní vzdělávání dětí. Od počátku jsme také členy Asociace lesních mateřských škol. V dubnu 2019 byl standardy kvality ALMŠ certifikován klub a nyní je od dubna 2021 certifikována i nově vzniklá lesní mateřská škola.

Lesokruh je komunitní mateřská škola. Propojení lidí, kteří Lesokruh tvoří, s dítětem a jeho rodinou je pro nás důležité. Po rodině dítěte jsme dalším důležitým článkem, který se podílí na formování mladé lidské bytosti. Proto je kladen důraz na komunikaci s rodiči, vzájemná sdílení, setkávání se v rámci slavností a rodičovských setkání apod. Snažíme se o individuální přístup k rodině dítěte a zejména k samotným dětem a jejich potřebám.

2.1.Stravování

Škola zajišťuje celodenní stravu prostřednictvím své školní jídelny – vývařovny, kde je strava každodenně připravována. Dětem je podávána prostřednictvím výdejny lesní

---

¹ VALKOUNOVÁ, Tereza a Petr DANIŠ. *Nejlepší hry z lesních školek*. Brno: CPress, 2019. ISBN 978-80-264-2570-0, str.9-10.

mateřské školy. Strava je vegetariánská dle ovo-lakto-vegetariánské diety a splňuje normy spotřebního koše pro předškolní vzdělávání.

LMŠ Lesokruh se účastní programu Skutečně zdravá škola, v němž jsme získaly již v listopadu 2020, ještě jako lesní klub, stříbrný certifikát. Lesní mateřská škola Lesokruh si velmi zakládá na kvalitě stravy dětí. Vždy jsme dětem poskytovali kvalitní a vyváženou stravu z převážně bio a lokálních surovin. V tom jsme chtěli pokračovat i jako LMŠ. Jako první lesní mateřská škola v ČR máme svou vlastní školní jídelnu-vývařovnu a v programu Skutečně zdravá škola pokračujeme i po vstupu do školského rejstříku.

2.2.Členství v ALMŠ

Před zápisem Lesní mateřské školy Lesokruh do rejstříku škol a školských zařízení fungovala lesní mateřská škola jako Lesní klub Lesokruh, který byl od svého vzniku v roce 2017 členem Asociace lesních mateřských škol. Asociace pořádá vzdělávací programy, semináře, kurzy, konference, které jsou určeny všem příznivcům LMŠ, zejména průvodcům, pedagogům, učitelům MŠ, studentům i veřejnosti, a kterých se naše učitelky také každoročně účastní. Mezi nejzajímavější akce patří Letní škola pro pedagogy lesních mateřských škol. V roce 2018 získal Lesní klub Lesokruh Standardy kvality a stal se tak certifikovaným lesním klubem. Nyní v dubnu 2021 získala tento certifikát kvality i Lesní mateřská škola Lesokruh.

2.3.Spolupráce s místními organizacemi a zapojení do programů

V rámci vzdělávacího procesu v naší lesní mateřské škole spolupracujeme s místními organizacemi (např. Heldova městská knihovna, spolek myslivců), spřátelenými lesními školkami a s místními chovateli (včelař, chovatel koní a poníků).

Lesní mateřská škola Lesokruh je zapojena do programu Skutečně zdravá škola (v roce 2018 jsme získali bronzovou a v roce 2020 stříbrnou medaili). Dbáme na zdravé stravování ze sezónních potravin a místních zdrojů.

Lesní mateřská škola Lesokruh úzce spolupracuje s Lesním klubem Lesokruh a dalšími spřátelenými lesními školkami a kluby, např. s Lesní mateřskou školou Hlubáček a Skřítkovou školkou v Hubílese.

2.4.Zázemí lesní mateřské školy a ochrana dětí před nepříznivými klimatickými podmínkami

Zázemí školy se rozkládá na samém okraji Bědovic, místní části Třebechovic pod Orebem. Tvoří ho oplocená louka o rozloze cca 1400m, kde se nachází týpí, sloužící jako vyhřívané zázemí, vojenský stan se stolky, maringotka jako zázemí učitelek a sklad didaktických pomůcek a zahradního náčiní. Hygienické zázemí tvoří tři kompostovací separační toalety a zastřešená umývárna s barely s teplou tekoucí vodou. Na pozemku je mnoho center aktivit, kde mohou děti rozvíjet své schopnosti a dovednosti a věnovat se volné hře. Je to

zejména „rýpaliště“ - přírodní obdoba pískoviště, kde mohou děti volně rýpat do země a pracovat s hlínou, blátivá kuchyně, divadélko, balanční lávka a další přírodní prvky k rozvoji hrubé motoriky, ohniště, deska na které mohou stavět z kostek, slack line, hrací domeček a hudební stěna.

2.4.1. Týpí

Vyhříváním zázemím LMŠ je týpí, ve kterém je dřevěná podlaha. Kolem vnitřního obvodu stanu je natažený tzv. lining, asi 1,5m vysoký pruh látky, který tvoří další izolační vrstvu a zamezuje průvanu z venčí. Zároveň však umožňuje proudění vzduchu mezi plachtou a liningem, důležité pro správné hoření ohně tak, aby kouř odcházel horním otvorem ven. Ve špici stanu je do poloviny natažený tzv. ozan, polokruhovitá plachta pod vrcholem, který snižuje vytápěnou plochu stanu, díky čemuž se v chladných dnech týpí rychleji vyhřeje, a v dešti zabraňuje pronikání deště dovnitř. Materiál použitý na výrobu týpí je vysokogramážní směsová látka z bavlny a PES, tkaná křížovou vazbou ripstop pro vyšší pevnost, s impregnační úpravou zamezující pronikání deště skrz látku a vzniku plísní. Uprostřed týpí se nachází ohniště, kterým je týpí v chladných dnech vyhříváno. Ohniště je z bezpečnostních důvodů obestavěno cihlami přibližně do výše 30 cm. Je zde také přenosné vyvýšené, uzavřené litinové ohniště s roštem, na kterém je možné ohřívat v konvici vodu. Prostor za vchodem do týpí je bez podlahy, vysypaný kamínky. Zde je tzv. špinavá zóna, kde se děti i průvodci zouvají, resp. přezouvají v zimních měsících, a převlékají v případě mokrého oblečení. Je zde také malá zásoba dřeva k topení.

V prostoru čisté zóny jsou umístěny tatami (100x100 cm velké, 2 cm silné podložky z EVA materiálu, který má dobré izolační vlastnosti), které se roztáhnou do prostoru podlahy po obědě a na nich děti odpočívají. Spací pytle k odpolednímu odpočinku si děti přinášejí každý den do školky v obalu (pytel na spacák, igelitová taška) a ukládají se na k tomu určené místo v týpí, nebo mají spacák uložený ve svém obalu v plastové uzamykatelné truhle.

V týpí je umístěn práškový hasicí přístroj, který je opatřen platnou revizí a tlakovou zkouškou, kterou provedla autorizovaná osoba.

2.4.2. Jídelní týpí

Jídelní týpí slouží jako úkryt před nepříznivým počasím při jídle a aktivitách provozovaných u stolu. Týpí je prostorné a pohodlně se do něj vejde pět dětských stolů s židličkami. Jsou k dispozici dvě různé velikosti židlí, stoly je možné nastavit do různých výšek. Každý den ráno a před jídlem jsou stoly otírány hadrem a čistou vodou a poté desinfikovány.

Uprostřed týpí je ohniště, kterým je týpí v zimě vyhříváno. Děti jsou pravidelně poučovány o bezpečném pohybu kolem otevřeného ohně a průvodci dbají na dodržování pravidel. V týpí je v případě hořícího ohně vždy přítomen průvodce nebo jiná pověřená dospělá osoba.

2.4.3. Zahrada

Dětem je k dispozici oplocený travnatý prostor o velikosti cca 250 m². Vzniká zde zahrada s ovocnými stromy, jedlými keři, vyvýšenými záhony a bylinková spirála, kde budou moci

děti rozvíjet svůj vztah k zemi a vlastní práci. Budou zde probíhat činnosti zaměřené na poznávání a pěstování rostlin, pozorování živočichů, objevování ekologických souvislostí, biologických rozmanitostí, žvlů, řemesel atd. Důležitou funkci, kterou zahrada naplňuje, je porozumění, že změny jsou přirozené a samozřejmé (všechno kolem se mění, vyvíjí, pohybuje), a že s těmito změnami je v životě potřeba počítat. Zelenina nevyroste, když ji nebudeme zalévat, a pokud bude velké sucho a my nebudeme mít dostatek vody, může zemřít.

2.4.4. Maringotka

Na pozemku se nachází uzamykatelný sklad zahradního náčiní (maringotka), kde je uskladněno různé zahradní náčiní. Dále jsou zde plastové boxy s náhradním oblečením dětí, didaktický materiál a knihy. V maringotce je také čistý, desinfikovatelný prostor určený pro výdej jídla - nabírání svačin a obědů.

Do maringotky nemají přístup děti, mohou sem vstupovat pouze pracovníci školy a rodiče.

2.4.5. Zastřešené věšáky na batůžky a oblečení

V blízkosti týpí se nacházejí zastřešené věšáky, kde mají děti umístěné batůžky a svrchní oblečení při pobytu v zázemí školky. Věšáků je dostatečné množství, aby každé dítě mělo k dispozici minimálně dva.

2.4.6. Ohniště

Na pozemku je také ohniště, kde se můžeme ohřát v chladných dnech, ale především je místem setkávání při slavnostech a v rámci vzdělávacího procesu zde také připravují průvodci společně s dětmi polévky vařené v kotlíku. V zázemí jsou umístěny nádoby na tříděný odpad. Na zahradě je kompost pro bio odpad.

3. Podmínky vzdělávání

Organizaci a provoz školy upřesňují Školní řád a Provozní řád lesní mateřské školy, které jsou přístupné veřejnosti. Stanovují organizační podmínky ve vztahu k rodičům.

3.1. Věcné podmínky

Vzdělávání se odehrává v přírodním prostředí (okolních lesů, luk, potoků, zahrady školy). V maringotce je uložený materiál k výtvarným a pracovním činnostem, knihy, puzzle a další edukativní hry. Tyto didaktické pomůcky, hry a materiál jsou dětem nabízeny nebo na požádání vydány. Běžně mají děti možnost pracovat se zahradním náčiním (dětské velikosti). Pod dohledem průvodců a za podmínky dodržení bezpečnostních pravidel, která jsou dětem předem srozumitelně vysvětlena, si mohou vyzkoušet práci s nářadím (pila, zahradní nůžky) či nožem. Děti mají k dispozici také hračky z přírodních materiálů, jako jsou např. kostky nebo šití mazlíci na spaní.

V týpí je prostor pro odpočinek. Jsou zde tatami a spacáky dětí. Dále zde má každé dítě v plastových boxech uloženo náhradní oblečení a obuv. V případě teplého počasí děti odpočívají na tatami venku na zahradě, nebo jim pověsí průvodci závěsné sítě (hamaky) ve stínu přilehlého lesa mezi stromy.

V lesní mateřské škole Lesokruh nenajdeme mnoho hraček, jak je dnes běžné. Nejsme zastánci velkého množství hraček a plastové hračky se snažíme omezit co nejvíce. I vzhledem k tomu, že jsme lesní školkou, tudíž naší prioritou je být s dětmi co nejvíce venku, preferujeme místo běžných hraček a stavebnic tzv. „volné prvky“ (přírodní materiály, více kusů od každého druhu, různých tvarů a struktur). Mohou to být polena různých velikostí, prkna a latě, kameny, menší cihly, kameny, šišky, kaštiny aj. Z těch pak děti po libosti tvoří, staví, vyrábějí, zkrátka si svobodně a kreativně hrají.

Z hraček a didaktických pomůcek mají děti k dispozici City blocks- dřevěnou stavebnici ze stejně velkých, přesně opracovaných kvádrů, z kterých je možné stavět nejrůznější stavby dle své fantazie. Dále klasické kostky, puzzle, didaktické hry s motivy přírody, dřevěné skládačky pro nejmenší, montessori dřevěné vkládačky rozvíjející předmatematické představy, pexesa a obrázkové knihy. Dále mají děti k dispozici výtvarné materiály- pastelky, voskovky, papíry, plastelínu.

Záměry do budoucna:

Vzhledem ke statutu území školy jako zemědělské plochy se stavební uzávěrou je pro nás složité zde vybudovat otevřený zastřešený altán, který by sloužil jako venkovní jídelna a pracovní prostor v letních měsících a úkryt v dešti. Tento záměr patří mezi střednědobé plány školy. V současné době probíhají v této záležitosti jednání s úřady a věříme v jeho realizaci do tří let.

3.2. Životospráva

Děti mají celý den možnost volného pohybu. Pobyt na zdravém vzduchu je v Lesokruhu samozřejmostí. Děti zažívají pravidelný rytmus a řád respektující jejich individuální potřeby. Školka respektuje individuální potřebu spánku. Děti odpočívají při poslechu zvonkohry koshi, relaxační hudby a vyprávěné či čtené pohádky/zpívaných písniček na tatami podložkách ve vlastním spacím pytli v týpí nebo při příznivém počasí venku na zahradě či v hamakách v lese.

Pravidelný pitný režim je zajištěn po celou dobu školní docházky. Průvodci dbají, aby děti vypily během dne dostatečné množství tekutin. Strava je zajištěna pomocí školní jídelny - vývařovny a vydávána v prostorách zázemí školky pomocí výdejny lesní mateřské školy. Děti nejsou do jídla nuceny, jsou však motivovány k ochutnání pokrmu.

3.3. Psychosociální podmínky adaptačního procesu

Tomuto procesu je věnována velká pozornost. Nové děti mají individuálně upravenou dobu pobytu v lesní mateřské škole. Ze začátku pobytu, zvláště u dvouletých dětí, je

umožněno, aby byl rodič, je-li to jeho přáním, během prvních týdnů přítomen po celý den, popř. po část dne a tato doba se postupně zkracuje.

O délce adaptačního procesu rozhodnou průvodci společně s rodiči podle chování dítěte. Seznámení s prostředím školy a s pravidly chování je věnován dostatek času. Dětem se dostává jasných a srozumitelných pokynů. Děti by se měly cítit bezpečně a jistě. Průvodci respektují potřeby dětí, reagují na ně a napomáhají v jejich uspokojování.

3.4. Organizace

Provozní doba lesní mateřské školy je od 7.30 do 16.00 po celý pracovní týden.

Denní řád je dostatečně pružný, aby nervozita a spěch děti nezatěžoval. Žádné dítě není zvýhodňováno, osobní svoboda dítěte je vyvážená s nezbytnou mírou omezení spojenou s dodržováním pravidel a řádu lesní mateřské školy. Po celou dobu usilují průvodci o uspokojení individuálních potřeb dítěte. Učitelka se plně věnuje dětem a jejich vzdělávání. Děti nacházejí potřebné zázemí, klid a bezpečí. O potřebě zvláštní péče jsou rodiče povinni průvodce lesní mateřské školy informovat a spolupracovat s nimi. V denním režimu je pevně stanovena doba podávání jídla a odpočinku. Ostatní činnosti jsou přizpůsobeny dětem, jejich zájmu a výchovným cílům. Poměr spontánních a řízených činností je v denním programu vyvážený s mírnou převahou volné hry. Veškeré aktivity jsou organizovány tak, aby byly děti podněcovány k vlastní aktivitě, objevování, aby pracovaly svým tempem. Hry a činnosti jsou organizovány tak, aby se děti mohly účastnit společných činností v malých, středně velkých i velkých skupinách. Je dostatečně dbáno na soukromí dětí. Pokud děti potřebují, mohou se uchýlit do klidného koutku a neúčastnit se společných činností. Plánování činností vychází z potřeb a zájmů dětí. Nejsou překračovány doporučené počty dětí ve třídě.

Rytmus dne:

7:30 – 8:15	příchod dětí, ranní samostatné aktivity dle výběru a zájmu dětí
8:15 – 8:45	Uvítací kruh, přivítání se, pohyb, jóga, tanec, zpěv, zopakování "pravidel lesa", odchod do lesa
9:00 – 12:00	Výprava do lesa s tematicky zaměřeným programem (ranní vzdělávací kruh). Svačina. Volná hra. Příprava předškoláků v lesním prostředí. Nabídka vzdělávacích a tvořivých činností. V případě velmi nepříznivého počasí program v zázemí nebo náhradní program (exkurze, výstavy, divadlo).
12:00 – 13:00	osobní hygiena, poděkování, oběd, úklid, příprava na odpočinek, vyzvedávání dětí, odcházejících po obědě
13:00 – 14:00	odpočinek, spánek, vyprávění příběhů a pohádek, klidové činnosti, tvoření
14:00 – 14:30	odpolední aktivity v zázemí, příprava předškoláků- rozvoj grafomotoriky, tvoření, práce na zahradě

14:30	-	Příprava na svačinu, osobní hygiena
14:45		
14:45	-	Odpolední kruh- hodnocení dne
15:00		
15:00	-	Svačina, úklid, volná hra, odchody domů
16:00		

3.5.Řízení školy

Lesní mateřská škola Lesokruh je školská právnická osoba zřizovaná spolkem Lesokruh z.s. Zřizovatel jmenuje členy rady školské právnické osoby a ředitele školy, který je statutárním orgánem školské právnické osoby. Působnost a pravomoci zřizovatele a orgánů školské právnické osoby se řídí částí 12. zákona 561/2004 Sb. v platném znění.

Řízením školy je pověřena ředitelka školy. Povinnosti, pravomoci a úkoly všech pracovníků Lesní mateřské školy Lesokruh jsou jasně vymezeny (viz Organizační řád, pracovní náplně zaměstnanců, Školní řád, Provozní řád). Každý nový zaměstnanec je předem seznámen se všemi výše zmíněnými dokumenty.

Při vedení zaměstnanců vytváří ředitelka ovzduší vzájemné důvěry a tolerance, ponechává svým pracovníkům dostatek pravomocí a respektuje jejich názor. Mezi všemi pracovníky jsou uplatňovány principy komunikace Respektovat a být respektován a etický kodex lesních mateřských škol, kterým se řídí pracovníci školy i směrem k dětem a rodičům.

Pedagogický sbor pracuje jako tým, ke spolupráci jsou přizváni rodiče.

Školní vzdělávací program vytváří společně ředitelka, zástupkyně ředitelky a učitelé.

Kontrolní a evaluační činnosti zahrnují všechny stránky chodu mateřské školy, z výsledků jsou vyvozovány závěry pro další práci. Ředitelka pravidelně vyhodnocuje práci všech zaměstnanců. Vychází z analýzy a využívá zpětné vazby.

Informační systém uvnitř i navenek mateřské školy je realizován prostřednictvím emailů, webových a fb stránek. Velký důraz klademe na osobní komunikaci s rodiči - při předávání dětí a při individuálních pedagogických schůzkách s rodiči.

Vnitřní informační systém - mezi zaměstnanci:

Sdílené úložiště – společná tvorba týdenních plánů, evaluace činností

Pravidelné schůzky zaměstnanců - pedagogické rady 1x za 1 – 2 měsíce

Schůzky se zřizovatelem, schůze rady ŠPO - min. 2x do roka

Individuální konzultace s vedením školy a mezi zaměstnanci - kdykoliv

Vnější informační systém - komunikace s rodiči:

Informační tabule v zázemí školy

Elektronická pošta - email

Společná setkání s rodiči - rodičovské schůzky - nejméně 2x do roka
Individuální schůzky rodičů a učitelů – 2x ročně
Společné slavnosti školy, brigády – neformální setkávání s rodiči
Webové stránky, Facebooková stránka, fb rodičovská skupina

Vnější informační systém - komunikace s veřejností:

Web školy, fb stránka, články v místním periodiku Třebechovické Haló

Spolupráce:

Lesní mateřská škola Lesokruh úzce spolupracuje se zřizovatelem školy Lesokruh, z.s.. Dále s orgány státní správy a s odborníky z pedagogicko - psychologických poraden a speciálních pedagogických center. Dalším partnerem v oblasti odborné spolupráce je psychoterapeutka Mgr. Soňa Procházková, která zajišťuje supervize školy.

3.6. Personální a pedagogické zajištění

Práci s dětmi v LMŠ Lesokruh zajišťují pedagogičtí pracovníci- učitelky a nepedagogičtí pracovníci- chůvy, které všechny souhrnně označujeme pojmem průvodci ve chvílích, kdy nezáleží na postavení daného zaměstnance.

S dětmi je neustále minimálně jedna učitelka.

Se skupinou nad 8 dětí pracuje souběžně učitelka a druhý nepedagogický pracovník s odbornou kvalifikací.²

Průvodci se dále vzdělávají na různých seminářích a vzdělávacích programech pořádaných ALMŠ, NPI, MAP Nad Orlicí, o.p.s. i jinými institucemi, např. Skutečně zdravá škola a dalších konferencích a seminářích s tematikou dětí předškolního věku nebo seberozvoje. Dvě pracovnice na pozici pedagoga jsou v současné době studentkami druhého ročníku VOŠP Svatojánská kolej, kde si doplňují kvalifikaci. Tyto průvodkyně však mají bohaté pedagogické zkušenosti z předchozího působení v lesním klubu, kde působí prakticky od jeho založení.

Školní jídelnu- vývařovnu personálně zajišťují kuchař, vedoucí školní jídelna a pracovnice s kvalifikací nutriční poradkyně, která vytváří jídelníčky a hlídá plnění spotřebního koše.

O úklid v zázemí školky, odvoz várnic s vodou či rozdělávání ohně v zimních měsících v týpí se stará provozní zaměstnaná na částečný úvazek.

Záměry do budoucna:

---

² § 5 Vyhlášky č. 14/2004 Sb. o předškolním vzdělávání

- V rámci pedagogických porad se více zaměřit na sdílení nově získaných teoretických znalostí z odborných seminářů, samostudia nebo inspirací z jiných mateřských škol. Termín: průběžně.
- Více se zaměřit na propojení nově získaných teoretických vědomostí s jejich praktickým využitím během vzdělávání dětí. Termín: průběžně.
- Více prezentovat výsledky svých vzdělávacích aktivit směrem k rodičům i veřejnosti. Termín: průběžně

3.7. Spolupráce s rodiči

Lesní mateřská škola Lesokruh podporuje spolupráci s rodiči v nejvyšší možné míře. Komunitní způsob provozu je základem její udržitelnosti. Spolupráce a dobré vztahy s rodiči mají zároveň pozitivní vliv na dítě.

Dobré vztahy mezi průvodci a rodiči podporujeme společnými prožitky (společné pobyty s rodiči v zázemí školy, rodičovské schůzky, slavnosti, brigády atd.). Rodiče tak mají možnost poznat se navzájem mezi sebou i s ostatními dětmi, které právě školku navštěvují. Díky tomu vzniká zdravá rodičovská komunita, ve které se mohou děti cítit dobře a zdravě se vyvíjet, a rodiče si mezi sebou mohou vyměňovat své zkušenosti a vzájemně se podporovat. Při pracovních brigádách navíc děti získávají dobré vzory přímo od svých rodičů a spolupodílí se na budování zázemí školky, které pak mohou využívat. Rodiče jsou informováni o provozu lesní mateřské školy a našich aktivitách e-mailem (zasíláme jim pravidelné týdenní ohlédnutí za uplynulými 5 dny, včetně fotografií z uplynulého týdne uloženého na neveřejné sdílené platformě Zonerama), informacemi vyvěšenými na nástěnce v zázemí, prostřednictvím webových stránek, facebooku nebo formou vyžádané rodičovské schůzky (v případě potřeby) a pravidelných konzultací (2x do roka). Termín konání konzultace je oznámen rodičům e-mailem minimálně 14 dnů předem a rodič má možnost vybrat si pro něj nejvhodnější termín z min. 3 nabízených. S rodičem konzultují učitelky a ředitelka veškeré aspekty týkající se dítěte v rámci pobytu v mateřské škole a jeho vývoje. Rodič má právo projevit jakékoliv připomínky k chodu školy a má právo svými náměty a nápady přispívat k obohacení výchovného programu. Nejlépe je tyto připomínky řešit ihned poté, co nastanou. Záležitosti spadající do kompetence průvodce řeší rodič s průvodcem. V případě, že jde o záležitost, o které je třeba informovat vedení lesní mateřské školy, obrací se rodič na ředitelku.

Záměry do budoucna: V dalších školních letech bychom rádi pokračovali s pořádáním odborných přednášek pro rodiče na témata týkající se zdraví a výchovy dětí. (první pomoc pro děti, zdravé dětské zoubky, výživa dětí atd.) Termín: školní rok 2022/2023 a dále.

3.8. Podmínky pro vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí nadaných

Dle školského zákona je dítě se speciálními vzdělávacími potřebami definováno jako dítě, které „k naplnění svých vzdělávacích možností nebo k uplatnění nebo užívání svých práv na rovnoprávném základě s ostatními potřebuje poskytnutí podpůrných opatření. Podpůrnými opatřeními se rozumí nezbytné úpravy ve vzdělávání a školských službách odpovídající zdravotnímu stavu, kulturnímu prostředí nebo jiným životním podmínkám dítěte.“ Děti mají právo na bezplatné poskytování podpůrných opatření.

Jelikož naše škola staví na individuálním přístupu k dětem a umožňuje docházejícím dětem svobodnou volbu činností i tempa vzdělávání, je otevřena také vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami. Personální zajištění dvěma pedagogy a malá skupina maximálně 18 dětí umožňuje přistupovat k dětem s ohledem na jejich potřeby. V případě docházky dítěte se speciálními vzdělávacími potřebami nebo dítěte nadaného spolupracují zaměstnanci školy s poradenskými zařízeními, lékaři, rodiči dítěte.

Dle stupně přiznaného podpůrného opatření vytváří ředitelka školy spolu s učitelkami na podkladě ŠVP plán pedagogické podpory (PLPP) v případě podpůrných opatření prvního stupně. Poskytování podpůrných opatření prvního stupně škola průběžně vyhodnocuje. Nejpozději po 3 měsících od zahájení poskytování podpůrných opatření škola vyhodnotí, zda podpůrná opatření vedou k naplnění stanovených cílů.

V případě podpůrných druhého až pátého stupně vytváří škola individuální vzdělávací plán na základě doporučení školského poradenského zařízení (IVP), a to nejdéle do jednoho měsíce od doručení doporučení.

Podpůrná opatření druhého až pátého stupně škola poskytuje bezodkladně po obdržení doporučení školského poradenského zařízení a poté, co zákonný zástupce dítěte udělil písemný informovaný souhlas s jejich poskytováním. Není-li možné ze závažných důvodů zabezpečit bezodkladné poskytování doporučeného podpůrného opatření, poskytuje škola po projednání se školským poradenským zařízením a na základě informovaného souhlasu zletilého žáka nebo zákonného zástupce žáka po dobu nezbytně nutnou jiné obdobné podpůrné opatření stejného stupně. Není-li doporučené podpůrné opatření poskytnuto do 4 měsíců ode dne vydání doporučení, škola projedná tuto skutečnost se školským poradenským zařízením. Školské poradenské zařízení ve spolupráci se školou sleduje a nejméně jednou ročně vyhodnocuje naplňování individuálního vzdělávacího plánu a poskytuje zákonnému zástupci dítěte a škole poradenskou podporu. V případě nedodržování opatření uvedených v individuálním vzdělávacím plánu informuje o této skutečnosti ředitele školy.

Podmínky pro vzdělávání dětí musí vždy vycházet z individuálních potřeb a možností dítěte. Pro děti se speciálními vzdělávacími potřebami se snažíme vytvářet takové podmínky, aby zcela odpovídaly těmto kritériím. Usilujeme o vytvoření optimálního prostředí k rozvoji osobnosti dítěte a dosažení co nejvyšší možné míry rozvoje ve všech oblastech vzdělávání. Podporujeme je k učení i ke komunikaci s ostatními. Citlivě je vedeme k osvojení specifických dovedností v úrovni odpovídající individuálním potřebám

a možnostem dítěte, zaměřených na samostatnost, sebeobsluhu, základní hygienické návyky. Účelem podpory je plné zapojení a maximální využití vzdělávacího potenciálu každého dítěte, dle jeho možností a schopností. Při stanovování cílů, plánování, organizování činností, včetně určování obsahu, forem a metod vzdělávání, uplatňujeme princip diferenciaci a individualizace. Snažíme se vytvořit a zajistit podmínky pro integraci všech dětí.

Rozvoj osobnosti dítěte se speciálními vzdělávacími potřebami je závislý na citlivosti a přiměřenosti působení okolí. Proto je klíčovým aspektem, o který usilujeme, vytvoření takových podmínek, aby bylo dítě pozitivně přijato, a aby ono samo se pozitivně přijaté cítilo. Za tímto účelem intenzivně pracujeme s celou skupinou dětí a vhodně rozvíjíme prosociální chování všech dětí, např. formou komunitního kruhu, ve kterém společně řešíme všechny vzniklé situace.

Snažíme se o navázání úzké spolupráce s rodiči, citlivou komunikaci a předávání potřebných informací.

Přestože v pedagogickém týmu není žádný speciální pedagog, je přístup pedagogů, ale i ostatních pracovníků, kteří se na péči o dítě a jeho vzdělávání podílejí na profesionální úrovni.

K rozvoji dětí jsou využívány různé didaktické hry, reedukační a kompenzační pomůcky na rozvoj dílčích funkcí a jemné motoriky. Rozvoj hrubé motoriky zajišťuje ve velké míře pohyb v přírodním terénu.

Podmínky lesní mateřské školy by vzhledem k častému pobytu dětí ve volné přírodě mohly být méně příznivé pro děti s pohybovým handicapem. Ale i v takovém případě je škola připravena individuálně hledat ve spolupráci s rodiči možnost řešení.

3.9. Podmínky vzdělávání dětí nadaných

Nadané dítě je takové dítě, které při adekvátní podpoře vykazuje ve srovnání s vrstevníky vysokou úroveň v jedné či více oblastech rozumových schopností, v pohybových, manuálních, uměleckých nebo sociálních dovednostech. Ndané dítě může být preidentifikováno učitelkou nebo zákonnými zástupci a dále je identifikováno školským poradenským zařízením, které se vyjadřuje zejména ke specifickým osobnosti dítěte, které by mohly mít vliv na průběh jeho vzdělávání. K míře jeho nadání se dále vyjadřuje odborník v daném oboru. Vzdělávání nadaného dítěte může probíhat na základě individuálního vzdělávacího plánu.

V předškolním věku je těžké rozlišit nadprůměrné nadání od akcelerovaného vývoje v určité oblasti. Proto se v Lesní mateřské škole Lesokruh snažíme vytvářet takové

podmínky, které umožní každému dítěti maximální možný rozvoj svého potenciálu v oblasti svého nadání, aby se mohlo toto nadání projevit, uplatnit a dále rozvíjet

Nadané dítě nemusí nutně znamenat bezproblémové dítě. Právě nadprůměrné nadání v některé oblasti může způsobovat nerovnoměrný vývoj v jiných oblastech. Vzdělávání nadaných dětí proto vyžaduje individuální přístup, diferenciovanou nabídku vzdělávacích činností a podnětné prostředí.

3.9.1. Základní principy práce s nadanými dětmi

Má-li být naše práce s nadanými dětmi předškolního věku efektivní a úspěšná, je třeba dodržovat určitá obecná pravidla.

- a) Neautoritativní komunikace
- b) Pozorné naslouchání
- c) Nenutit nadané dítě do činnosti
- d) Prostor pro prezentaci dítěte
- e) Provádět společné hodnocení činností

3.9.2. Nabídka činností nadaným dětem

Nabídka činností vychází jednak potřeby rozvíjet talent a schopnosti dětí, a dále z poptávky aktivit nadaných dětí, které budou zařazené do vzdělávacího obsahu školního vzdělávacího programu a individuálního vzdělávacího plánu.

Úkolem naší MŠ je nadaným dětem umožnit a dát jim příležitost své schopnosti rozvinout

3.9.3. Vzdělávací podmínky pro nadané děti

- seznamování s cizím jazykem (všechny děti v rámci vzdělávání)
- ekologické aktivity
- nabídka experimentů a pokusů formou hry (mikroskop, lupy, dalekohled)
- pravidelné návštěvy ZŠ, knihovny
- možnost zapůjčení knih z naší knihovničky
- nabídka činností a her s písmeny a číslicemi
- využití práce s keramickou hlinou (tvořivé dílny)
- podpora tvořivých činností
- shromažďování materiálu a volný přístup k němu (pokusy, tvořivé činnosti)
- výuka různých výtvarných technik a výtvarné materiály volně k dispozici
- účast na výtvarných a sportovních prezentacích MŠ
- hudební a pěvecké činnosti – k dispozici různé hudební nástroje

Záměry do budoucna: Plánujeme realizaci výukových center na školní zahradě (např. polytechnická výchova) a rozšíření nabídky didaktických pomůcek a her. DVPP- stáže,

školení a semináře učitelek s tematikou polytechnického vzdělávání a podpory nadaných dětí (např. metoda NTC Learning)

3.10. Specifikum péče o dvouleté děti

Lesní mateřská škola Lesokruh přijímá děti mladší 3 let při volné kapacitě a za určitých podmínek. Hlavní podmínkou je osobní návštěva rodiče s dítětem, zjištění důvodů vedoucích k zájmu o docházku a zejména posouzení individuální zralosti dítěte. Jde zejména o jeho schopnost v psychické pohodě zvládnout určitý čas (min. 5 hodin) ve skupině dětí a bez rodiče, schopnost samostatného jedení svačiny a oběda, schopnost samostatného pohybu (chůze v terénu) a v neposlední řadě o složení stávající skupinky dětí. Jak již bylo řečeno výše, během adaptačního období může být během dne přítomný rodič dítěte. Pokud se během adaptačního období ukáže, že pobyt bude zvládat v dobré fyzické i psychické pohodě, a momentální složení skupiny dětí je tomu příznivé, může být dvouleté dítě přijato. Max. počet dvouletých dětí ve skupině jsou 2. Pokud jsou ve skupině přítomny dvouleté děti, celá skupina se přizpůsobuje potřebám a tempu nejmladších kamarádů a průvodci dbají ve zvýšené míře na jejich bezpečí a potřeby.

3.11. Jazyková příprava dětí s nedostatečnou znalostí českého jazyka

Věnujeme zvýšenou pozornost tomu, aby dětem s nedostatečnou znalostí českého jazyka byla poskytována jazyková podpora již od samotného nástupu do mateřské školy. Při práci s celou třídou bereme na vědomí, že se v ní nacházejí i děti, které se český jazyk učí jako druhý jazyk, uzpůsobujeme tomu didaktické postupy a děti cíleně podporujeme v osvojování českého jazyka.

Principy, z kterých vycházíme v rámci jazykové podpory dětí, s nedostatečnou znalostí českého jazyka:

Jednoduchá komunikace (s rodiči i dětmi)

- užívat co nejjednodušší slova, věty a slovní spojení
- mluvit pomalu, ale plynule, jasně a konkrétně (nemusíme slabikovat a křičet, používat infinitivy, o to hůř nám bude rozumět)
- vyvarovat se zdvořilosti, složitých stupňování, komplikovaných souvětí a výrazů
- používat gesta, vnímat mimoslovní komunikaci
- kontrolovat, zda nám skutečně rozumí, nespokojit se s pouhým kývnutím hlavy,
- u rodičů zjistit, zda nemají ve svém okolí někoho, kdo lépe rozumí česky nebo kdo je jim ochotný v případě nedorozumění pomoci (sousedka, člověk z komunity,...), popřípadě kontaktovat střediska, která mohou zajistit tlumočnicka
- pakliže potřebujeme rodiče o něčem důležitém informovat, popř. potřebujeme, aby sami něco zařídili, pokusíme se nejen záležitost vysvětlit, ale také zapsat (k tomu účelu použijeme pro tyto rodiče „deníčky“)

Citlivá motivace

- motivovat rodiče i děti tak, aby věděli, že jazykovou bariéru lze překonat a že problém je řešitelný
- dát jim najevo svůj zájem (vždyť i pro nás je práce s cizinci výzva, a pokud se nám společně podaří připravit dítě do školy, je to veliký úspěch naší profese)
- zjistit motivaci a možnosti rodičů pomáhat dětem v učení se českému jazyku
- Komplexní přístup k výuce českého jazyka

Nejedná se o systematicky vedenou „výuku“ v podobě lekcí, ale o rozvoj řeči přirozenou nápodobou, komunikací, prostřednictvím her a nejrůznějších činností, pomocí jednoduchých cvičení. Tedy metodami a formami, které respektují všechny hlavní zásady vzdělávací práce s dětmi předškolního věku (formulované v RVP PV). Nabídka vhodných aktivit se neomezuje pouze na oblast rozvoje řeči, ale týká se i rozvoje jemné motoriky, poznávacích schopností a funkcí (pozornosti, paměti), myšlení a vytváření pojmů (časových, prostorových, číselných, matematických), seznamování se symbolikou apod., neboť toto vše spolu velmi těsně souvisí. Konkrétně se jedná o následující oblasti:

1. MOTORIKA (jemná motorika, grafomotorika)
2. SLUCHOVÉ VNÍMÁNÍ (diferenciace, paměť, analýza, syntéza, vnímání a reprodukce rytmu, melodie řeči)
3. ZRAKOVÉ VNÍMÁNÍ
4. POČETNÍ PŘEDSTAVY
5. PRAVOLEVÁ A PROSTOROVÁ ORIENTACE, ORIENTACE V ČASE
6. ŘEČ, MYŠLENÍ, PAMĚŤ

4. Organizace vzdělávání

Děti jsou vzdělávány v jedné věkově heterogenní skupině, která je tvořena dětmi ve věku od 3 (2) do šesti (sedmi) let. Maximální kapacita školy je 18 dětí. Během celého dne pracují s dětmi souběžně dvě učitelky nebo učitelka a druhý nepedagogický pracovník s odbornou způsobilostí.

4.1. Kritéria přijímání dětí do Lesní mateřské školy Lesokruh

Termín zápisů do mateřských škol je školským zákonem stanoven od 2. do 16. května. V tomto rozmezí zvolí ředitelka školy konkrétní termín pro daný školní rok, který je spolu s kritérii přijetí zveřejněn vždy nejdéle k 18.4. předchozího školního roku na úřední desce umístěné na webových stránkách školy. Odpovědnou osobou za přijímací řízení je ředitelka školy. Do LMS může být přijato pouze dítě, které se podrobilo stanoveným pravidelným očkováním, nebo má doklad, že je proti nákaze imunní, nebo se nemůže očkování podrobit pro kontraindikaci.

4.2. Individuální vzdělávání dle § 34b školského zákona

Lesní mateřská škola Lesokruh umožňuje individuální vzdělávání dětí. Takto vzdělávané děti nesnižují kapacitu školy. V případě individuálního vzdělávání po převážnou část školního roku je zákonný zástupce povinen tuto skutečnost oznámit ředitelce školy tři měsíce před zahájením školního roku. V průběhu školního roku lze individuálně dítě s povinným předškolním vzděláváním vzdělávat nejdříve ode dne, kdy je ředitelce školy doručeno oznámení o individuálním vzdělávání. Oznámení musí obsahovat: jméno a příjmení dítěte, rodné číslo, adresu trvalého bydliště dítěte, období, ve kterém se bude dítě individuálně vzdělávat a důvody pro toto vzdělávání.

Ředitelka mateřské školy poskytne zákonnému zástupci doporučené materiály k individuálnímu vzdělávání (Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání, konkretizované očekávané výstupy) a dva termíny pro ověření očekávaných výstupů. Zákonný zástupce bude písemně vyzván k účasti na ověření úrovně očekávaných výstupů, které se uskuteční vždy v pondělí čtvrtý týden v listopadu a v náhradním termínu v pátek první týden v prosinci. Přezkušování probíhá formou osobního rozhovoru, didaktických her dále kresba (např. postava), popř. připraveného pracovního listu.

Pokud se zákonný zástupce nedostaví s dítětem k ověření ve stanoveném nebo náhradním termínu, bude dítěti individuální vzdělávání ukončeno. V případě ukončení individuálního vzdělávání bude ředitelka LMŠ Lesokruh písemně informovat ředitele spádové školy dítěte. Po ukončení individuálního vzdělávání nelze dítě opětovně individuálně vzdělávat.

Ověřování očekávaných výstupů bude probíhat formou rozhovoru s dítětem, formou didaktických her a pracovních listů.

5. Charakteristika vzdělávacího programu

Náš školní vzdělávací program vychází z konceptu lesních mateřských škol, který je pro nás zásadní. Děti tráví většinu času venku v přírodě za každého počasí. Náš vzdělávací program se tedy uskutečňuje převážně v okolních lesích, kde je množství rozmanitých biotopů poskytujících velké možnosti pro hru, objevování, pozorování přírody a rozvoj mnoha klíčových kompetencí. Věříme, že pobyt v přírodě je přirozenou a důležitou součástí pro správný psychomotorický vývoj dětí. To, jak se příroda každým dnem mění a jaké nám poskytuje podněty, se stává nevyčerpatelným zdrojem inspirace, poznávání, učení a hry a přirozeně tak sytí dětskou duši i mysl. Navíc dětem kontakt s přírodou rozvíjí pouto k přírodě, které oceníme v budoucnosti, až se nebudou otáčet zády k otázkám udržitelnosti a ekologie.

Základem pobytu v lese je volná hra, kdy mohou děti svobodně projevit svou kreativitu a vůli, rozvíjet své komunikační a sociální dovednosti, empatii a mnoho dalších schopností a dovedností v kolektivu svých kamarádů.

Vzdělávací nabídka je koncipována v rámci integrovaných bloků, které jsou dále rozděleny do tematických celků věnujících se blíže určitým tématům. Tematické celky

zařazujeme v souvislosti s přirozeným plynutím roku a na něj navazujících změn v přírodě, ale i podle momentálního zájmu dětí. Tak se např. v září věnujeme úrodě a sklizni, v říjnu stromům, houbám a všemu, co s nimi souvisí. Dalšími tématy jsou třeba rostliny, ptáci, voda, ale i lidské tělo nebo rodina a povolání. Všim se pak proplétají svátky a tradice vycházející především z našeho kulturního prostředí a běhu kola roku. Pevné místo u nás má také zpěv a hraní na jednoduché hudební nástroje a různé výtvarné činnosti a tvoření, často za použití přírodních materiálů.

Každý den zahajujeme zpěvem uvítacích písní, kdy má každý den svou pravidelně se opakující píseň a pohybovou říkanku. Děti si tak prostřednictvím těla zažívají cyklické opakování týdne. Často následuje v závislosti na počasí jógový pozdrav slunci. V následujícím ranním kruhu si povídáme o daném tématu právě probíhajícího období. Důraz je kladen na environmentální výuku. Každodenními činnostmi a aktivitami v dětech přirozeně budujeme a rozvíjíme vztah k přírodě a podporujeme jejich touhu přírodu chránit. Podporujeme prožitkové a situační učení a zdravé stravování. Během roku se věnujeme i jazykové propedeutice. Během dne zařazujeme prvky Montessori angličtiny či dalších jazyků, vycházející z jazykových schopností pedagogů (francouzština, španělština) a necháváme na dětech, jak moc chtějí jiný jazyk nasávat. Hlavním cílem jazykové propedeutiky je však snaha o rozšíření dětského povědomí o různorodosti světa, jazyků a kultur, spíše než o snahu učit děti slovíčkům či frázím.

Každé dítě vnímáme jako jedinečnou osobnost, která má své individuální možnosti, schopnosti a potřeby, zároveň jsme ale zastánci oboustranného respektu, dospělí vůči dětem i děti vůči dospělým, v souladu s přístupem Respektovat a být respektován. Důraz klademe i na respektující chování mezi dětmi samotnými a na rozvíjení jejich sociálních dovedností. Jsme si vědomi důležitosti nastolování hranic v dětských životech a důrazu na důslednost, což v dětech vytváří pocit bezpečí a zároveň nám umožňuje vytvářet důvěru v děti i jejich možnosti, protože v limitech těchto hranic mají svobodu dělat to, co zrovna samy chtějí a potřebují. Tento přístup rozvíjí také samostatnost.

S tímto pojetím úzce souvisí náš přístup k tzv. bezpečnému riziku, které dětem v Lesokruhu dopřáváme. S dětmi tvoříme pravidla chování v různých situacích, které si pak během roku pravidelně opakujeme. K jejich lepšímu pochopení máme vytvořené piktogramy. Máme pravidla lesa, kdy se děti učí, jak se v něm bezpečně pohybovat jak v rámci skupiny, tak při vlastních aktivitách a hře a jak se v lese ohleduplně chovat k přírodě. Dále pravidla chování k sobě navzájem, bezpečnostní pravidla chování u ohně, pravidla práce s nožem. Při chůzi v městské zástavbě nebo na silnici dodržujeme „pravidla silnice“. Snažíme se děti podporovat v jejich snaze zvládnout věci sami. A také objevovat. Objevovat svět kolem sebe, jeho možnosti a limity a také objevovat své schopnosti a posouvat své hranice. Každé v jeho vlastním tempu a kdy ono chce. Děti necháváme zkoumat svět, lézt po stromech, přecházet klády, klouzat se po ledu nebo běhat z kopce, pracovat s opravdovými nástroji. Tomu samozřejmě předchází posouzení rizika pedagogem a zopakování pravidel bezpečnosti. Věříme, že vystavit dítě tzv. bezpečnému riziku, kdy v doprovodu dospělého zkouší potencionálně nebezpečné věci a učí se s nimi zacházet, zrovna tak jako se učí reálně posuzovat své schopnosti, je účinnou prevencí možných pozdějších nehod či úrazů.

Důležitou součástí života v Lesokruhu jsou slavnosti určené především pro děti a rodiče, ale i pro veřejnost. První z nich je v hradě Hodovniček, poděkování Matce Zemi za její dary. Pak následuje Den stromů, Adventní spirála, jarní slavnost vynášení Morany spojená s legendou o Jarovítovi, kolem letního slunovratu závěrečná slavnost roku Kupadla. Jako přechodové rituály máme pasování předškoláků a rozloučení s budoucími školáky, kteří prochází symbolickou branou, uzavírající docházku do mateřské školy. Slavnosti jsou nejenom vyjádřením vděčnosti Matce Zemi a připomenutím si významných předělů v roce, ale jsou velice důležité i pro naše lidské společenství. Sdílíme tak s rodinami dětí, co ve školce děláme, co je pro nás důležité. Sdílíme naše radosti a úspěchy, společně tvoříme, jíme, radujeme se, budujeme komunitu.

Vzdělávací činnosti vycházejí z přímých zážitků dítěte, ze samostatné činnosti a individuální volby, z dětské zvědavosti a potřeby objevovat. Přímý zážitek probouzí v dětech aktivní zájem a chuť dívat se kolem sebe, naslouchat, objevovat, ale i odvahu ukázat, co všechno už samo umí, zvládne a dokáže. Nepředkládáme dětem jen hotové nápady, ale naopak se snažíme jim umožnit hledat samostatné cesty tvořivým myšlením a vlastním nápadem. Veškeré aktivity obsahují prvky hry a tvořivosti. Předškolní vzdělávání chceme uskutečňovat ve všech činnostech a situacích, které se v průběhu dne vyskytnou. Uvědomujeme si, že dítě se nejvíce učí nápodobou a situačním učením, a proto vnímáme důležitost vlastního dobrého příkladu ve všech možných situacích během dne. Dbáme, abychom naplňovali vzdělávací cíle předškolního vzdělávání, které jsou orientovány k dítěti, a to tak získalo dobré základy do života, aby bylo schopno zvládat další životní a vzdělávací etapy. Snažíme se rozvíjet pozitivní citové vztahy k sobě i druhým, vytvářet ovzduší vzájemné důvěry, všestranně a nenásilně rozvíjet osobnost dítěte a poskytovat mu určitou volnost a soukromí.

5.1. Metody výchovně vzdělávací činnosti

Upřednostňujeme metody prožitkového učení. Učení hrou, jež je založeno na přímých zážitcích dítěte, podporuje jeho potřebu zvědavosti a potřebu objevovat a získávat nové zkušenosti.

1. Pozorování: Schopnost zaměřit pozornost na detail, soustředění a hledání podobností/rozdílů (proměnlivost ročních dob, sledování počasí, srážek a jejich vlivu na stav vody v potoce, charakter půdy, proměny rychle rostoucích rostlin).
2. Experimenty: Praktické zkoumání situací, přicházení si na odpověď, Formulace otázek, jednoduchých hypotéz a jejich ověřování (např. Co se stane s ledem, nebo s vodou v hrnci nad ohněm? Co se rozloží v kompostu dřívě, slupka od jablka nebo pomeranče? Jaká barva vznikne, když smíchám žlutou a zelenou?) Možnosti poznávání na základě vlastní zkušenosti.

3. Nápodoba: Napodobování chování a činností průvodců (pracovní činnosti, příprava jídla, práce na zahradě – sázení, zalévání, sběr dřeva, úklid, komunikace, řešení konfliktů).
4. Exkurze: Pobyt v lese doplňují výlety do města a kulturních institucí (muzea, galerie, knihovna, divadelní představení) či do jiných škol, MŠ a LMŠ, na farmu se zvířaty apod.
5. Práce s příběhy: Opakované čtení, vyprávění a dramatizace příběhu (jednoznačnost pohádky, polarita dobra a zla, typovost postav je pro děti cestou k poznání a porozumění života kolem nich). Ilustrace knih rozvíjejí estetické vnímání dětí. Práce s knihou je v Leoskruhu na denní bázi. Děti mají k dispozici obrázové knihy k danému tématu, knihy říkadel s ilustracemi, pohádky, encyklopedie, atlasy. Tím rozvíjíme jejich lásku ke knihám a podporujeme čtenářskou pregramotnost.
6. Metody dramatické výchovy: Hra v roli a improvizace jsou příležitosti pro rozvoj autentických reakcí jednání, rozvoj sociálního chování hravou formou, umožňuje prožitky nových situací, vede k samostatnému a osobitému myšlení a vyjadřování, prohlubuje dětské přemýšlení o tématu, nabízí dětem model vhodného jazyka a chování v různých rolích. Děti se přirozeně učí interakcí s ostatními ve skupině a z vlastní zkušenosti. Díky postupům dramatické výchovy mohou prozkoumávat, poznávat a učit se chápat mezilidské vztahy a také poznávat vnitřní svět svůj i ostatních lidí.
7. Volná hra: Při volné hře dítě projevuje svoji vlastní vůli, fantazii a tvůrčí schopnosti, přirozeně se učí komunikaci, spolupráci a řešení konfliktů ve skupině.

6. Cíle předškolního vzdělávání

Lesní mateřská škola Lesokruh vznikla s vizí umožnit dětem trávit čas v předškolním zařízení v prostředí respektujícím, láskyplném, radostném, svobodném a inspirujícím.

Účelem našeho předškolního vzdělávání je výchova dítěte ke svobodě v jeho celistvosti, s přirozeným respektem k lidem a přírodě. **Hlavním cílem je tedy rozvíjet v každé osobnosti vnímavost a citlivost k lidem i k přírodě a být dítěti průvodcem v hledání sebe sama i svého místa na Zemi a v lidské společnosti.**

Záměrem je dovést dítě na konci jeho předškolního období k tomu, aby v rozsahu svých osobních předpokladů získalo věku přiměřenou fyzickou, psychickou i sociální samostatnost, aby získalo základy pro budoucí vzdělávání a další zdravý rozvoj.

Dítě by mělo, s ohledem na možnosti dítěte předškolního věku, získat:

- základy zdravého sebevědomí a sebejistoty,
- schopnost být samo sebou a zároveň se přizpůsobit životu ve společnosti,
- schopnost jednat v duchu základních lidských a etických hodnot.

Cíle vzdělávání Lesní mateřské školy Lesokruh jsou:

6.1. Získání osobní samostatnosti a schopnosti projevat se jako samostatná osobnost

Předpokladem naplnění tohoto cíle je:

- rozvíjet poznávání sebe sama, vlastních zájmů, možností a potřeb,
- vytvářet příležitosti k rozvoji sebevědomí a získání zdravé sebedůvěry,
- vést dítě k zájmu podílet se na společném životě a činnostech v lesní školce i v rodině (učit je spolupráci, toleranci druhých, spoluzodpovědnosti),
- vést dítě k poznání, že může svou životní situaci ovlivňovat, že může jednat svobodně, ale že za to, jak se rozhodne, plně odpovídá.

6.2. Rozvíjení dítěte a jeho schopnosti učení

Předpokladem naplnění tohoto cíle je:

- podporovat tělesný rozvoj a zdraví dítěte, pocit spokojenosti a pohody,
- systematicky rozvíjet řeč dítěte a cvičit schopnosti a dovednosti dítěte, které mu usnadní proces jeho dalšího učení,
- podporovat stále dokonalejší chápání okolního světa, motivovat dítě k aktivnímu poznávání,
- povzbuzovat jeho chuť k učení, povzbuzovat zájem poznávat nové a objevovat neznámé, porozumět věcem a jevům kolem sebe,
- rozvíjet schopnost přemýšlet a rozhodovat se, rozvíjet všechny poznávací a tvůrčí schopnosti dětí, jejich fantazii, zájmy a nadání,
- rozvíjet schopnost dítěte přizpůsobovat se, reagovat na změny a vyrovnávat se s nimi.

6.3. Osvojení si základů hodnot, na nichž je založena naše společnost

Předpokladem naplnění tohoto cíle je:

- poskytovat dítěti možnost poznávat takové hodnoty, jako je nedotknutelnost lidských práv, individuální svoboda, stejná hodnota a rovnost všech lidí, soucítění se slabými a ohroženými, péče o druhé a ohled na jiné, hodnoty spojené se zdravím, životem a životním prostředím a důstojnými vztahy mezi lidmi,
- v rozsahu dětských možností přispívat k předávání kulturního dědictví, jeho hodnot a tradic jazyka,
- rozvíjet schopnost komunikovat, spolupracovat, spolupodílet se na činnostech a rozhodnutích,
- připravovat děti na život v multikulturní společnosti, k tomu, aby vnímaly různost kulturních komunit jako samozřejmost a měly porozumění pro jejich rozdílné hodnoty i pro vzájemné sbližování.

7. Vzdělávací program lesní mateřské školy

Hlavním cílem naší lesní mateřské školy je dát dětem možnost vyrůstat ve zdravém a motivujícím prostředí, trávit převážnou část dne venku a ve volné přírodě a rozvíjet u nich touhu po poznání světa s trvalým a hlubokým vztahem k přírodě a společnosti.

7.1. Integrované bloky

Vzdělávací program je rozdělen do dvou integrovaných bloků (IB):

PŘÍRODA

ČLOVĚK A JEHO SVĚT

V rámci těchto IB jsou rozpracovány integrované tematické celky, jejichž zařazení do vzdělávací nabídky během roku se řídí přirozeným plynutím roku, změnami ročních dob, charakteristickými přírodními ději daného měsíce, svátky a tradicemi, významnými dny v roce, a v neposlední řadě může být jejich zařazení ovlivněno samotnými dětmi, na jejichž momentální zájmy a vzniklé situace učitelky citlivě a pohotově reagují tak, aby podchytili právě vzniklou vnitřní motivaci dětí. Výčet ITC také není konečný a další mohou vznikat dle potřeby v průběhu školního roku. Z tématu integrovaného bloku vychází činnosti a motivace pro činnosti rozvíjející dítě po všech stránkách, za použití různých vzdělávacích metod uvedených výše. Tematické celky se volně prolínají a navazují na sebe nebo se v průběhu roku opakují, jak v závislosti na cyklu roku vystupují do popředí jiné aspekty tématu. Integrované tematické celky, jejich hlavní záměr a dílčí cíle vzdělávání a vzdělávací nabídka činností jsou hlouběji zpracovány v měsíčních plánech školy.

IB PŘÍRODA

Hlavní záměr IB: Tento IB zahrnuje tematicky vše z přírody živé i neživé, živočichy, rostliny, přírodní děje, jako je počasí, střídání dne a noci nebo roční období, ale také vesmír a Zemi jako planetu. Veškeré činnosti v lesní mateřské škole jsou již z principu přímo navázané na přírodní prostředí. Vzdělávací nabídka vychází tedy z pozorování proměňujícího se přírodního prostředí během roku, což nabízí celou škálu témat, díky kterým mohou děti rozvíjet své schopnosti a dovednosti a získat mnoho poznatků o světě kolem sebe. Díky přímému prožitku přírody a provázanosti témat s environmentální výchovou, která je nenápadně v pozadí mnoha činností, tak dítě přirozeně získává úctu k Zemi jako nositelce života. Dítě přírodu a okolní svět prožívá všemi smysly. Učí se přímou zkušeností. Pobytem a hrou v přírodním prostředí také rozvíjí uvědomění vlastního těla, hrubou i jemnou motoriku a koordinaci pohybu.

Očekávané výstupy:

Osvojí si jednoduché poznatky o okolním světě a životě, o přírodě a jejích proměnách. Orientuje se v koloběhu roku, střídání ročních dob a jejich charakteristikách. Uvědomuje si, že Země je planeta ve vesmíru a zná základní souvislosti mezi jejím pohybem a střídání ročních dob a dne a noci.

Pozná základní plodiny- ovoce, zeleninu, obilniny.

Uvědomuje si, že jídlo není věc samozřejmá, ale je zapotřebí lidské práce a vhodných přírodních podmínek k jeho získání.

Má povědomí o životě stromů a o jejich důležitosti pro planetu Zemi. Rozliší stromy jehličnaté a listnaté. Zná stavbu stromu.

Osvojí si jednoduché poznatky o životech živočichů (včely, žáby, motýli, ptáci, savci, ryby a vodní zvířata, plazy, zvířata v zimě), rozliší zvířata domácí a divoká, žijící v české republice a zvířata exotická. Ovládá pojmenování členů zvířecích rodin.

Je vnímavý k přírodnímu prostředí kolem sebe. Ví, jak se chovat v přírodě šetrně a ohleduplně. Všimá si drobných živočichů, hmyzu, rostlin, stromů a některé umí pojmenovat.

Zná důležitost vody pro život v přírodě i život lidí. Rozumí cestě vody od pramene k oceánu i koloběhu vody v přírodě. Má povědomí o tom, jak se dostane voda k lidem i kudy z domů odtéká. Rozumí tomu, proč je důležité vodou šetřit.

Integrované tematické celky (ITC):

Dary Země

Stromy a houby

Zvířata

Příroda v zimě

Voda

Jaro- příroda se probouzí

Od semínka k rostlině

Barvy a zvuky – pozorování přírody všemi smysly a rozvíjení vlastních smyslů, estetického cítění a tvořivosti

Klíčové kompetence rozvíjené v rámci IB Příroda:

kompetence k učení

- soustředěně pozoruje, zkoumá, objevuje, všimá si souvislostí, experimentuje a užívá při tom jednoduchých pojmů, znaků a symbolů
- uplatňuje získanou zkušenost v praktických situacích a v dalším učení
- má elementární poznatky o světě lidí, kultury, přírody i techniky, který dítě obklopuje, o jeho rozmanitostech a proměnách; orientuje se v řádu a dění v prostředí, ve kterém žije
- klade otázky a hledá na ně odpovědi, aktivně si všimá, co se kolem něho děje
- chce porozumět věcem, jevům a dějům, které kolem sebe vidí; poznává, že se může mnohému naučit, raduje se z toho, co samo dokázalo a zvládlo
- se učí nejen spontánně, ale i vědomě, vyvine úsilí, soustředí se na činnost a záměrně si zapamatuje

- při zadané práci dokončí, co započalo
- odhaduje své síly, učí se hodnotit svoje osobní pokroky i oceňovat výkony druhých

kompetence k řešení problémů

- všímá si dění i problémů v bezprostředním okolí
- řeší problémy, na které stačí; známé a opakující se situace se snaží řešit samostatně (na základě nápodoby či opakování), náročnější s oporou a pomocí dospělého
- řeší problémy na základě bezprostřední zkušenosti
- zpřesňuje si početní představy, užívá číselných a matematických pojmů, vnímá elementární matematické souvislosti
- chápe, že vyhýbat se řešení problémů nevede k cíli, ale že jejich včasné a uvážlivé řešení je naopak výhodou; uvědomuje si, že svou aktivitou a iniciativou může situaci ovlivnit
- nebojí se chybovat

komunikativní kompetence

- ovládá řeč, hovoří ve vhodně formulovaných větách, samostatně vyjadřuje své myšlenky
- dokáže se vyjadřovat a sdělovat své prožitky, pocity a nálady různými prostředky (řečovými, výtvarnými, hudebními, dramatickými apod.)
- ovládá dovednosti předcházející čtení a psaní
- průběžně rozšiřuje svou slovní zásobu a aktivně ji používá k dokonalejší komunikaci s okolím

sociální a personální kompetence

- si uvědomuje, že za sebe i své jednání odpovídá a nese důsledky
- projevuje dětským způsobem citlivost a ohleduplnost k druhým, pomoc slabším, rozpozná nevhodné chování; vnímá nespravedlnost, ubližování, agresivitu a lhostejnost
- dokáže se ve skupině prosadit, ale i podřít, při společných činnostech se domlouvá a spolupracuje; v běžných situacích uplatňuje základní společenské návyky a pravidla společenského styku; je schopné respektovat druhé, vyjednávat, přijímat a uzavírat kompromisy
- napodobuje modely prosociálního chování a mezilidských vztahů, které nachází ve svém okolí

činnostní a občanské kompetence

- zajímá se o druhé i o to, co se kolem děje; je otevřený aktuálnímu dění
- má základní dětskou představu o tom, co je v souladu se základními lidskými hodnotami a normami i co je s nimi v rozporu, a snaží se podle toho chovat
- spoluvytváří pravidla společného soužití mezi vrstevníky, rozumí jejich smyslu a chápe potřebu je zachovávat

- ví, že není jedno, v jakém prostředí žije, uvědomuje si, že se svým chováním na něm podílí a že je může ovlivnit
- dbá na osobní zdraví a bezpečí svoje i druhých, chová se odpovědně s ohledem na zdravé a bezpečné okolní prostředí (přírodní i společenské)

Rozvíjené dílčí kompetence:

Dítě a jeho tělo:

Cíle: Dítě si uvědomuje vlastní tělo, učí se poznávat jeho potřeby, rozvíjí psychickou i fyzickou zdatnost, užívá všech smyslů, rozvíjí pohybové a dovednosti v hrubé i jemné motorice (koordinace ruky a oka, koordinace pohybu, dýchání), vytváří si zdravé životní návyky a postoje, osvojuje si poznatky a dovednosti důležité k podpoře zdraví, bezpečí a osobní pohody.

Očekávané výstupy:

- zachovávat správné držení těla
- zvládat základní pohybové dovednosti a prostorovou orientaci, běžné způsoby pohybu v různém prostředí (zvládat překážky, házet a chytat míč, užívat různé náčiní, pohybovat se ve skupině dětí, pohybovat se na sněhu, ledu, ve vodě, v písku)
- vědomě napodobovat jednoduchý pohyb podle vzoru a přizpůsobit jej podle pokynu
- ovládat dechové svalstvo, sladit pohyb se zpěvem
- vnímat a rozlišovat pomocí všech smyslů (sluchově rozlišovat zvuky a tóny, zrakově rozlišovat tvary předmětů a jiné specifické znaky, rozlišovat vůně, chutě, vnímat hmatem apod.)
- ovládat koordinaci ruky a oka, zvládat jemnou motoriku (zacházet s předměty denní potřeby, s drobnými pomůckami, s nástroji, náčiním a materiálem, zacházet s grafickým a výtvarným materiálem, např. s tužkami, barvami, nůžkami, papírem, modelovací hmotou, zacházet s jednoduchými hudebními nástroji apod.)
- mít povědomí o některých způsobech ochrany osobního zdraví a bezpečí a o tom, kde v případě potřeby hledat pomoc (kam se obrátit, koho přivolat, jakým způsobem apod.)

Dítě a jeho psychika:

Cíle: Podporovat duševní pohodu, psychickou zdatnost a odolnost dítěte, rozvoj jeho intelektu, řeči a jazyka, poznávacích procesů a funkcí, jeho citů i vůle, stejně tak i jeho sebepojetí a sebehlížení, jeho kreativity a sebevyjádření, stimulovat osvojování a rozvoj jeho vzdělávacích dovedností a povzbuzovat je v dalším rozvoji, poznávání a učení.

Očekávané výstupy:

Jazyk a řeč

- správně vyslovovat, ovládat dech, tempo i intonaci řeči
- pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno

- vyjadřovat samostatně a smysluplně myšlenky, nápady, pocity, mínění a úsudky ve vhodně zformulovaných větách
- formulovat otázky, odpovídat
- učit se nová slova a aktivně je používat
- popsat situaci
- utvořit jednoduchý rým

Poznávací schopnosti a funkce, představivost a fantazie, myšlenkové operace

- vědomě využívat všechny smysly, záměrně pozorovat, postřehovat, všítat si (nového, změněného, chybějícího)
- záměrně se soustředit na činnost a udržet pozornost
- poznat a pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno
- přemýšlet, vést jednoduché úvahy a také vyjádřit to, o čem přemýšlí a uvažuje
- zaměřovat se na to, co je z poznávacího hlediska důležité (odhalovat podstatné znaky, vlastnosti předmětů, nacházet společné znaky, podobu a rozdíl, charakteristické rysy předmětů či jevů a vzájemné souvislosti mezi nimi)
- vnímat, že je zajímavé dozvídat se nové věci, využívat zkušenosti k učení
- postupovat a učit se podle pokynů a instrukcí
- chápat základní číselné a matematické pojmy, elementární matematické souvislosti a podle potřeby je prakticky využívat (porovnávat, uspořádávat a třídit soubory předmětů podle určitého pravidla, orientovat se v elementárním počtu cca do šesti, chápat číselnou řadu v rozsahu první desítky, poznat více, stejně, méně, první, poslední apod.)
- chápat prostorové pojmy (vpravo, vlevo, dole, nahoře, uprostřed, za, pod, nad, u, vedle, mezi apod.), elementární časové pojmy (teď, dnes, včera, zítra, ráno, večer, jaro, léto, podzim, zima, rok), orientovat se v prostoru i v rovině, částečně se orientovat v čase
- učit se nazpaměť krátké texty, vědomě si je zapamatovat a vybavit
- řešit problémy, úkoly a situace, myslet kreativně, předkládat „nápady“
- nalézat nová řešení nebo alternativní k běžným
- vyjadřovat svou představivost a fantazii v tvořivých činnostech (konstruktivních, výtvarných, hudebních, pohybových či dramatických) i ve slovních výpovědích k nim

Sebepojetí, city, vůle

- odloučit se na určitou dobu od rodičů a blízkých, být aktivní i bez jejich opory
- uvědomovat si svou samostatnost, zaujímat vlastní názory a postoje a vyjadřovat je
- rozhodovat o svých činnostech
- ve známých a opakujících se situacích a v situacích, kterým rozumí, ovládat svoje city a přizpůsobovat jim své chování
- prožívat radost ze zvládnutého a poznaného
- vyvíjet volní úsilí, soustředit se na činnost a její dokončení
- respektovat předem vyjasněná a pochopená pravidla, přijímat vyjasněné a zdůvodněné povinnosti
- zorganizovat hru

- být citlivé ve vztahu k živým bytostem, k přírodě i k věcem
- těšit se z hezkých a příjemných zážitků, z přírodních i kulturních krás i setkávání se s uměním
- zachycovat a vyjadřovat své prožitky (slovně, výtvarně, pomocí hudby, hudebně pohybovou či dramatickou improvizací apod.)

Dítě a ten druhý

Cíle: Seznamování s pravidly chování ve vztahu k druhému, rozvoj interaktivních a komunikativních dovedností verbálních i neverbálních, rozvoj kooperativních dovedností, porozumět běžným projevům vyjádření emocí a nálad

Očekávané výstupy:

- spolupracovat s ostatními
- dodržovat dohodnutá a pochopená pravidla
- respektovat potřeby jiného dítěte, dělit se s ním
- vnímat, co si druhý přeje či potřebuje, vycházet mu vstříc (chovat se citlivě a ohleduplně k slabšímu či postiženému dítěti, mít ohled na druhého a soucítit s ním, nabídnout mu pomoc apod.)
- bránit se projevům násilí jiného dítěte, ubližování, ponižování apod.

Dítě a společnost

Cíle: poznávání pravidel společenského soužití a jejich spoluvytváření v rámci přirozeného sociokulturního prostředí, porozumění základním projevům neverbální komunikace obvyklým v tomto prostředí. Rozvoj základních kulturně společenských postojů, návyků a dovedností dítěte, rozvoj schopnosti projevovat se autenticky, chovat se autonomně, prosociálně a aktivně se přizpůsobovat společenskému prostředí a zvládat jeho změny. Vytvoření základů aktivních postojů ke světu, k životu, pozitivních vztahů ke kultuře a umění, rozvoj dovedností umožňujících tyto vztahy a postoje vyjadřovat a projevovat.

Očekávané výstupy:

- poznávání pravidel společenského soužití a jejich spoluvytváření v rámci přirozeného sociokulturního prostředí, porozumění základním projevům neverbální komunikace obvyklým v tomto prostředí
- rozvoj základních kulturně společenských postojů, návyků a dovedností dítěte, rozvoj schopnosti projevovat se autenticky, chovat se autonomně, prosociálně a aktivně se přizpůsobovat společenskému prostředí a zvládat jeho změny
- vytvoření základů aktivních postojů ke světu, k životu, pozitivních vztahů ke kultuře a umění, rozvoj dovedností umožňujících tyto vztahy a postoje vyjadřovat a projevovat

Dítě a svět

Cíle: Seznamování s místem a prostředím, ve kterém dítě žije, a vytváření pozitivního vztahu k němu. Vytváření elementárního povědomí o širším přírodním, kulturním i technickém prostředí, o jejich rozmanitosti, vývoji a neustálých proměnách. Pochopení,

že změny způsobené lidskou činností mohou prostředí chránit a zlepšovat, ale také poškozovat a ničit. Rozvoj úcty k životu ve všech jeho formách. Rozvoj schopnosti přizpůsobovat se podmínkám vnějšího prostředí i jeho změnám vytvoření povědomí o vlastní sounáležitosti se světem, se živou a neživou přírodou, lidmi, společnostmi, planetou Zemí

Očekávané výstupy:

- uvědomovat si nebezpečí, se kterým se může ve svém okolí setkat, a mít povědomí o tom, jak se prakticky chránit (vědět, jak se nebezpečí vyhnout, kam se v případě potřeby obrátit o pomoc)
- osvojovat si elementární poznatky o okolním prostředí, které jsou dítěti blízké, pro ně smysluplné a přínosné, zajímavé a jemu pochopitelné a využitelné pro další učení a životní praxi
- vnímat, že svět má svůj řád, že je rozmanitý a pozoruhodný, nekonečně pestrý a různorodý – jak svět přírody, tak i svět lidí (mít elementární povědomí o existenci různých národů a kultur, různých zemích, o planetě Zemi, vesmíru apod.)
- všimnout si změn a dění v nejbližším okolí
- porozumět, že změny jsou přirozené a samozřejmé (všechno kolem se mění, vyvíjí, pohybuje a proměňuje) a že s těmito změnami je třeba v životě počítat, přizpůsobovat se běžně proměnlivým okolnostem doma i v mateřské škole
- mít povědomí o významu životního prostředí (přírody i společnosti) pro člověka, uvědomovat si, že způsobem, jakým se dítě i ostatní v jeho okolí chovají, ovlivňují vlastní zdraví i životní prostředí
- rozlišovat aktivity, které mohou zdraví okolního prostředí podporovat a které je mohou poškozovat, všimnout si nepořádků a škod, upozornit na ně
- pomáhat pečovat o okolní životní prostředí (dbát o pořádek a čistotu, nakládat vhodným způsobem s odpady, starat se o rostliny, spoluvytvářet pohodu prostředí, chránit přírodu v okolí, živé tvory apod.)

IB ČLOVĚK A JEHO SVĚT

Hlavní záměr IB: Tento integrovaný blok seznamuje dítě se vším, co se týče světa lidí. Uvádí ho do kulturního prostředí, ve kterém žije. Seznámí se se svátkami a tradicemi, normami společenského chování a pravidly soužití mezi lidmi. Učí se znát své potřeby, pojmenovat je, uspokojit a případně si říci o pomoc. Učí se znát své emoce a kultivovat jejich projevy. Pomocí karet ctností se seznamuje s kladnými lidskými vlastnostmi hodnými nápodoby.

Cíle IB:

Orientuje se ve dnech v týdnu, umí je pojmenovat. Zná pojmy včera, dnes, zítra a správně je používá. Ví, jak se chovat ohleduplně k ostatním lidem. Umí se ztišit a soustředit se na své pocity. Umí se vcítit do potřeb a pocitů druhých. Umí si říci o to, co potřebuje.

Zná a uplatňuje základní společenské normy slušného chování- umí požádat, poděkovat, pozdravit. Umí číselnou řadu do deseti, má základní početní představy.

Ví, jak se jmenuje, kolik je mu let a kde bydlí. Má vědomosti o své rodině. Umí pojmenovat rodinné příslušníky a zná některé rodinné vztahy. Má představu o obyvatelstvu na Zemi. Ví, že je mnoho kultur, národů a jazyků. Že lidé jsou různí a tato rozdílnost je přirozená a přínosná, protože nás obohacuje.

Uvědomuje si, že jídlo není věc samozřejmá, ale je zapotřebí lidské práce a vhodných přírodních podmínek k jeho získání.

Zná některá lidská povolání a zaměstnání.

Zná své tělo, umí pojmenovat jeho části. Ví, k čemu máme některé orgány a smysly a jak se nazývají. Ví, co je zdraví prospěšné a co škodlivé. Ví, jak se chovat, aby naše tělo zůstalo zdravé a v bezpečí.

Integrované tematické celky (ITC):

Seznamujeme se

Země a lidé na ní

Lidské tělo

Rodina

Místo, kde žijí

Svátky a tradice (Advent, Vánoce, Velikonoce, Sv. Martin, Dušičky)

Odpadky

Co kdo dělá (lidská povolání)

Klíčové kompetence rozvíjené v rámci IB Člověk a jeho svět:

kompetence k učení

- soustředěně pozoruje, zkoumá, objevuje, všímá si souvislostí, experimentuje a užívá při tom jednoduchých pojmů, znaků a symbolů
- uplatňuje získanou zkušenost v praktických situacích a v dalším učení
- má elementární poznatky o světě lidí, kultury, přírody i techniky, který dítě obklopuje, o jeho rozmanitostech a proměnách; orientuje se v řádu a dění v prostředí, ve kterém žije
- klade otázky a hledá na ně odpovědi, aktivně si všímá, co se kolem něho děje; chce porozumět věcem, jevům a dějům, které kolem sebe vidí; poznává, že se může mnohému naučit, raduje se z toho, co samo dokázalo a zvládlo

kompetence k řešení problémů

- si všímá dění i problémů v bezprostředním okolí; přirozenou motivací k řešení dalších problémů a situací je pro něj pozitivní odezva na aktivní zájem
- řeší problémy, na které stačí; známé a opakující se situace se snaží řešit samostatně (na základě nápodoby či opakování), náročnější s oporou a pomocí dospělého
- užívá při řešení myšlenkových i praktických problémů logických, matematických i empirických postupů; pochopí jednoduché algoritmy řešení různých úloh a situací a využívá je v dalších situacích
- zpřesňuje si početní představy, užívá číselných a matematických pojmů, vnímá elementární matematické souvislosti
- rozlišuje řešení, která jsou funkční (vedoucí k cíli), a řešení, která funkční nejsou; dokáže mezi nimi volit
- chápe, že vyhýbat se řešení problémů nevede k cíli, ale že jejich včasné a uvážlivé řešení je naopak výhodou; uvědomuje si, že svou aktivitou a iniciativou může situaci ovlivnit
- nebojí se chybovat, pokud nachází pozitivní ocenění nejen za úspěch, ale také za snahu

komunikativní kompetence

- ovládá řeč, hovoří ve vhodně formulovaných větách, samostatně vyjadřuje své myšlenky, sdělení, otázky i odpovědi, rozumí slyšenému, slovně reaguje a vede smysluplný dialog
- dokáže se vyjadřovat a sdělovat své prožitky, pocity a nálady různými prostředky (řečovými, výtvarnými, hudebními, dramatickými apod.)
- domlouvá se gesty i slovy, rozlišuje některé symboly, rozumí jejich významu i funkci
- komunikuje v běžných situacích bez zábran a ostychu s dětmi i s dospělými; chápe, že být komunikativní, vstřícné, iniciativní a aktivní je výhodou
- ovládá dovednosti předcházející čtení a psaní
- průběžně rozšiřuje svou slovní zásobu a aktivně ji používá k dokonalejší komunikaci s okolím
- dovede využít informativní a komunikativní prostředky, se kterými se běžně setkává (knížky, encyklopedie, počítač, audiovizuální technika, telefon atp.)
- ví, že lidé se dorozumívají i jinými jazyky a že je možno se jim učit; má vytvořeny elementární předpoklady k učení se cizímu jazyku

sociální a personální kompetence

- samostatně rozhoduje o svých činnostech; umí si vytvořit svůj názor a vyjádřit jej
- uvědomuje si, že za sebe i své jednání odpovídá a nese důsledky
- projevuje dětským způsobem citlivost a ohleduplnost k druhým, pomoc slabším, rozpozná nevhodné chování; vnímá nespravedlnost, ubližování, agresivitu a lhostejnost
- dokáže se ve skupině prosadit, ale i podřídit, při společných činnostech se domlouvá a spolupracuje; v běžných situacích uplatňuje základní společenské návyky a pravidla společenského styku; je schopné respektovat druhé, vyjednávat, přijímat a uzavírat kompromisy
- napodobuje modely prosociálního chování a mezilidských vztahů, které nachází ve svém okolí
- spolupodílí se na společných rozhodnutích; přijímá vyjasněné a zdůvodněné povinnosti; dodržuje dohodnutá a pochopená pravidla a přizpůsobuje se jim
- chová se při setkání s neznámými lidmi či v neznámých situacích obezřetně; nevhodné chování i komunikaci, která je mu nepříjemná, umí odmítnout
- je schopno chápat, že lidé se různí, a umí být tolerantní k jejich odlišnostem a jedinečným
- chápe, že nespravedlnost, ubližování, ponižování, lhostejnost, agresivita a násilí se nevyplácí a že vzniklé konflikty je lépe řešit dohodou; dokáže se bránit projevům násilí jiného dítěte, ponižování a ubližování

činnostní a občanské kompetence

- učí se svoje činnosti a hry plánovat, organizovat, řídit a vyhodnocovat
- dokáže rozpoznat a využívat vlastní silné stránky, poznávat svoje slabé stránky
- odhaduje rizika svých nápadů, jde za svým záměrem, ale také dokáže měnit cesty a přizpůsobovat se daným okolnostem
- chápe, že se může o tom, co udělá, rozhodovat svobodně, ale že za svá rozhodnutí také odpovídá
- má smysl pro povinnost ve hře, práci i učení; k úkolům a povinnostem přistupuje odpovědně; váží si práce i úsilí druhých
- zajímá se o druhé i o to, co se kolem děje
- chápe, že zájem o to, co se kolem děje, činnost, pracovitost a podnikavost jsou přínosem a že naopak lhostejnost, nevšímavost, pohodlnost a nízká aktivita mají svoje nepříznivé důsledky
- má základní dětskou představu o tom, co je v souladu se základními lidskými hodnotami a normami i co je s nimi v rozporu, a snaží se podle toho chovat
- spoluvytváří pravidla společného soužití mezi vrstevníky, rozumí jejich smyslu a chápe potřebu je zachovávat

- si uvědomuje svá práva i práva druhých, učí se je hájit a respektovat; chápe, že všichni lidé mají stejnou hodnotu
- ví, že není jedno, v jakém prostředí žije, uvědomuje si, že se svým chováním na něm podílí a že je může ovlivnit
- dbá na osobní zdraví a bezpečí svoje i druhých, chová se odpovědně s ohledem na zdravé a bezpečné okolní prostředí (přírodní i společenské)

Integrované tematické celky (ITC):

Seznamujeme se

Dary Země– od zrna k chlebu

Země a lidé na ní

Lidské tělo

Rodina

Místo, kde žiji

Svátky a tradice (Advent, Vánoce, Velikonoce, Sv. Martin, Dušičky, vynášení

Morany)

Jak pečovat o Zemi- EVVO

Co kdo dělá (lidská povolání)

Rozvíjené dílčí kompetence:

Dítě a jeho tělo:

Cíle:

- osvojení si věku přiměřených praktických dovedností
- osvojení si poznatků o těle a jeho zdraví, o pohybových činnostech a jejich kvalitě
- osvojení si poznatků a dovedností důležitých k podpoře zdraví, bezpečí, osobní pohody i pohody prostředí
- vytváření zdravých životních návyků a postojů jako základů zdravého životního stylu

Očekávané výstupy:

- koordinovat lokomoci a další polohy a pohyby těla, sladit pohyb s rytmem a hudbou
- vědomě napodobovat jednoduchý pohyb podle vzoru a přizpůsobit jej podle pokynu
- ovládat dechové svalstvo, sladit pohyb se zpěvem
- vnímat a rozlišovat pomocí všech smyslů (sluchově rozlišovat zvuky a tóny, zrakově rozlišovat tvary předmětů a jiné specifické znaky, rozlišovat vůně, chutě, vnímat hmatem apod.)
- ovládat koordinaci ruky a oka, zvládat jemnou motoriku (zacházet s předměty denní potřeby, s drobnými pomůckami, s nástroji, náčiním a materiálem, zacházet s grafickým a výtvarným materiálem, např. s tužkami, barvami, nůžkami, papírem, modelovací hmotou, zacházet s jednoduchými hudebními nástroji apod.)

- zvládat sebeobsluhu, uplatňovat základní kulturně hygienické a zdravotně preventivní návyky (starat se o osobní hygienu, přijímat stravu a tekutinu, umět stolovat, postarat se o sebe a své osobní věci, oblékat se, svlékat, obouvat apod.)
- zvládat jednoduchou obsluhu a pracovní úkony (postarat se o hračky, pomůcky, uklidit po sobě, udržovat pořádek, zvládat jednoduché úklidové práce, práce na zahradě apod.)
- pojmenovat části těla, některé orgány (včetně pohlavních), znát jejich funkce, mít povědomí o těle a jeho vývoji, (o narození, růstu těla a jeho proměnách), znát základní pojmy užívané ve spojení se zdravím, s pohybem a sportem
- rozlišovat, co prospívá zdraví a co mu škodí; chovat se tak, aby v situacích pro dítě běžných a jemu známých neohrožovalo zdraví, bezpečí a pohodu svou ani druhých
- mít povědomí o významu péče o čistotu a zdraví, o významu aktivního pohybu a zdravé výživy
- mít povědomí o některých způsobech ochrany osobního zdraví a bezpečí a o tom, kde v případě potřeby hledat pomoc (kam se obrátit, koho přivolat, jakým způsobem apod.)
- zacházet s běžnými předměty denní potřeby, hračkami, pomůckami, drobnými nástroji, sportovním náčiním a nářadím, výtvarnými pomůckami a materiály, jednoduchými hudebními nástroji, běžnými pracovními pomůckami

Dítě a jeho psychika

Cíle: Podporovat duševní pohodu, psychickou zdatnost a odolnost dítěte, rozvoj jeho intelektu, řeči a jazyka, poznávacích procesů a funkcí, jeho citů i vůle, stejně tak i jeho sebepojetí a sebenahlížení, jeho kreativity a sebevyjádření, stimulovat osvojování a rozvoj jeho vzdělávacích dovedností a povzbuzovat je v dalším rozvoji, poznávání a učení.

Jazyk a řeč:

- pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno
- vyjadřovat samostatně a smysluplně myšlenky, nápady, pocity, mínění a úsudky ve vhodně zformulovaných větách
- vést rozhovor (naslouchat druhým, vyčkat, až druhý dokončí myšlenku, sledovat řečníka i obsah, ptát se)
- domluvit se slovy i gesty, improvizovat
- porozumět slyšenému (zachytit hlavní myšlenku příběhu, sledovat děj a zopakovat jej ve správných větách)
- formulovat otázky, odpovídat, hodnotit slovní výkony, slovně reagovat
- učit se nová slova a aktivně je používat (ptát se na slova, kterým nerozumí)

- učit se z paměti krátké texty (reprodukovat říkanky, písničky, pohádky, zvládnout jednoduchou dramatickou úlohu apod.)
- popsat situaci (skutečnou, podle obrázku)
- sluchově rozlišovat začáteční a koncové slabiky a hlásky ve slovech
- vytvořit jednoduchý rým
- poznat a vymyslet jednoduchá synonyma, homonyma a antonyma
- rozlišovat některé obrazné symboly (piktogramy, orientační a dopravní značky, označení nebezpečí apod.) a porozumět jejich významu i jejich komunikativní funkci
- sledovat očima zleva doprava
- poznat některá písmena a číslice, popř. slova
- projevovat zájem o knížky, soustředěně poslouchat četbu, hudbu

Poznávací schopnosti a funkce, představivost a fantazie, myšlenkové operace

- zaměřovat se na to, co je z poznávacího hlediska důležité (odhalovat podstatné znaky, vlastnosti předmětů, nacházet společné znaky, podobu a rozdíl, charakteristické rysy předmětů či jevů a vzájemné souvislosti mezi nimi)
- vnímat, že je zajímavé dozvědět se nové věci, využívat zkušenosti k učení
- chápat základní číselné a matematické pojmy, elementární matematické souvislosti a podle potřeby je prakticky využívat (porovnávat, uspořádávat a třídit soubory předmětů podle určitého pravidla, orientovat se v elementárním počtu cca do šesti, chápat číselnou řadu v rozsahu první desítky, poznat více, stejně, méně, první, poslední apod.)
- chápat prostorové pojmy (vpravo, vlevo, dole, nahoře, uprostřed, za, pod, nad, u, vedle, mezi apod.), elementární časové pojmy (teď, dnes, včera, zítra, ráno, večer, jaro, léto, podzim, zima, rok), orientovat se v prostoru i v rovině, částečně se orientovat v čase
- učit se nazpaměť krátké texty, vědomě si je zapamatovat a vybavit

Sebepojetí, city, vůle

- odloučit se na určitou dobu od rodičů a blízkých, být aktivní i bez jejich opory
- uvědomovat si svou samostatnost, zaujímat vlastní názory a postoje a vyjadřovat je
- rozhodovat o svých činnostech
- ve známých a opakujících se situacích a v situacích, kterým rozumí, ovládat svoje city a přizpůsobovat jim své chování
- vyjadřovat souhlas i nesouhlas, říci „ne“ v situacích, které to vyžadují
- přijímat pozitivní ocenění i svůj případný neúspěch a vyrovnat se s ním, učit se hodnotit svoje osobní pokroky
- prožívat radost ze zvládnutého a poznaného
- vyvíjet volní úsilí, soustředit se na činnost a její dokončení
- respektovat předem vyjasněná a pochopená pravidla, přijímat vyjasněné a zdůvodněné povinnosti
- uvědomovat si příjemné a nepříjemné citové prožitky (lásku, soucítění, radost, spokojenost i strach, smutek, odmítání), rozlišovat citové projevy v důvěrném (rodinném) a cizím prostředí

- snažit se ovládat své afektivní chování (odložit splnění svých osobních přání, zklidnit se, tlumit vztek, zlost, agresivitu apod.)
- být citlivé ve vztahu k živým bytostem, k přírodě i k věcem
- těšit se z hezkých a příjemných zážitků, z přírodních i kulturních krás i setkávání se s uměním
- zachycovat a vyjadřovat své prožitky (slovně, výtvarně, pomocí hudby, hudebně pohybovou či dramatickou improvizací apod.)

Dítě a ten druhý

Cíle: Seznamování s pravidly chování ve vztahu k druhému. Osvojení si elementárních poznatků, schopností a dovedností důležitých pro navazování a rozvíjení vztahů dítěte k druhým lidem. Posilování prosociálního chování ve vztahu k ostatním lidem. Rozvoj interaktivních a komunikativních dovedností verbálních i neverbálních. Rozvoj kooperativních dovedností. Ochrana osobního soukromí a bezpečí ve vztazích s druhými dětmi i dospělými.

Očekávané výstupy:

- navazovat kontakty s dospělým, kterému je svěřeno do péče, překonat stud, komunikovat s ním vhodným způsobem, respektovat ho
- porozumět běžným projevům vyjádření emocí a nálad
- přirozeně a bez zábran komunikovat s druhým dítětem, navazovat a udržovat dětská přátelství
- odmítnout komunikaci, která je mu nepříjemná
- uvědomovat si svá práva ve vztahu k druhému, přiznávat stejná práva druhým a respektovat je
- chápat, že všichni lidé (děti) mají stejnou hodnotu, přestože je každý jiný (jinak vypadá, jinak se chová, něco jiného umí či neumí apod.), že osobní, resp. osobnostní odlišnosti jsou přirozené
- uplatňovat své individuální potřeby, přání a práva s ohledem na druhého (obhajovat svůj postoj nebo názor, respektovat jiný postoj či názor), přijímat a uzavírat kompromisy, řešit konflikt dohodou
- spolupracovat s ostatními
- dodržovat dohodnutá a pochopená pravidla vzájemného soužití a chování doma, v mateřské škole, na veřejnosti, dodržovat herní pravidla
- respektovat potřeby jiného dítěte, dělit se s ním o hračky, pomůcky, pamlsky, rozdělit si úkol s jiným dítětem apod.
- vnímat, co si druhý přeje či potřebuje, vycházet mu vstříc (chovat se citlivě a ohleduplně k slabšímu či postiženému dítěti, mít ohled na druhého a soucítit s ním, nabídnout mu pomoc apod.)
- bránit se projevům násilí jiného dítěte, ubližování, ponižování apod.

- chovat se obezřetně při setkání s neznámými dětmi, staršími i dospělými jedinci, v případě potřeby požádat druhého o pomoc (pro sebe i pro jiné dítě)

Dítě a společnost

Cíle: Poznávání pravidel společenského soužití a jejich spoluvytváření v rámci přirozeného sociokulturního prostředí, porozumění základním projevům neverbální komunikace obvyklým v tomto prostředí. Rozvoj schopnosti žít ve společnosti ostatních lidí (spolupracovat, spolupodílet se), přináležet k tomuto společenství (ke třídě, k rodině, k ostatním dětem) a vnímat a přijímat základní hodnoty v tomto společenství uznávané. Vytvoření povědomí o mezilidských morálních hodnotách. Seznamování se světem lidí, kultury a umění, osvojení si základních poznatků o prostředí, v němž dítě žije. Vytvoření povědomí o mezilidských morálních hodnotách. Seznamování se světem lidí, kultury a umění, osvojení si základních poznatků o prostředí, v němž dítě žije. Vytváření povědomí o existenci ostatních kultur a národností.

Očekávané výstupy:

- uplatňovat návyky v základních formách společenského chování ve styku s dospělými i s dětmi (zdravit známé děti i dospělé, rozloučit se, poprosit, poděkovat, vzít si slovo, až když druhý domluví, požádat o pomoc, vyslechnout sdělení, uposlechnout pokyn apod.)
- chovat se a jednat na základě vlastních pohnutek a zároveň s ohledem na druhé
- začlenit se do třídy a zařadit se mezi své vrstevníky, respektovat jejich rozdílné vlastnosti, schopnosti a dovednosti
- porozumět běžným neverbálním projevům citových prožitků a nálad druhých
- adaptovat se na život ve škole, aktivně zvládat požadavky plynoucí z prostředí školy i jeho běžných proměn (vnímat základní pravidla jednání ve skupině, podílet se na nich a řídit se jimi, podřídit se rozhodnutí skupiny, přizpůsobit se společnému programu, spolupracovat, přijímat autoritu) a spoluvytvářet v tomto společenství prostředí pohody
- vyjednávat s dětmi i dospělými ve svém okolí, domluvit se na společném řešení (v jednoduchých situacích samostatně, jinak s pomocí)
- utvořit si základní dětskou představu o pravidlech chování a společenských normách, co je v souladu s nimi a co proti nim a ve vývojově odpovídajících situacích se podle této představy chovat (doma, v mateřské škole i na veřejnosti)
- chovat se zdvořile, přistupovat k druhým lidem, k dospělým i k dětem, bez předsudků, s úctou k jejich osobě, vážit si jejich práce a úsilí
- dodržovat pravidla her a jiných činností, jednat spravedlivě, hrát férově
- zacházet šetrně s vlastními i cizími pomůckami, hračkami, věcmi denní potřeby a s knížkami
- vnímat umělecké a kulturní podněty, pozorně poslouchat, sledovat se zájmem literární, dramatické či hudební představení a hodnotit svoje zážitky (říci, co bylo zajímavé, co je zaujalo)

- zachycovat skutečnosti ze svého okolí a vyjadřovat své představy pomocí různých výtvarných dovedností a technik (kreslit, používat barvy, modelovat, konstruovat, tvořit z papíru, tvořit a vyrábět z různých jiných materiálů, z přírodnin aj.)
- vyjadřovat se prostřednictvím hudebních a hudebně pohybových činností, zvládat základní hudební dovednosti vokální i instrumentální (zazpívat píseň, zacházet s jednoduchými hudebními nástroji, sledovat a rozlišovat rytmus)

Přibližné zařazení jednotlivých ITC v průběhu roku, spolu s návazností na svátky, tradice a významné dny.

- Září: Dary Země - úroda a sklizeň, podzimní rovnodennost, slavnost Hodovníček
- Říjen: Stromy a houby, slavnost Den stromů
- Listopad: Zvířata (domácí, divoká, exotická), Dušičky - Svátek všech svatých, Legenda o Sv. Martinovi
- Prosinec: Příroda v zimě, adventní čas - slavnost Adventní spirála, zimní rovnodennost
- Leden: Voda, Stopy zvířat
- Únor: Země a lidé na ní, Masopust
- Březen: Barvy a zvuky, jarní rovnodennost a slavnost Vynášení Morany
- Duben: příroda se probouzí - od semínka k rostlině, odpadky (Uklid'me Česko), Velikonoce, slavnost Den ptactva, Den Země, a Den dětské knihy
- Květen: lidské tělo
- Červen: co kdo dělá - lidská povolání, slavnost Kupadla

7.2. Činnosti

Dětem, s ohledem na aktuální téma, nabízíme tyto činnosti:

7.2.1. Volná hra dětí

Volná hra je hra, do níž se průvodci nezapojují, popř. zapojí v nejmenší možné míře pouze pro usměrnění děje, pokud je potřeba, a která je nedílnou součástí přirozeného vývoje dětí. Děti u ní mají dostatek možností k rozvoji většiny cílových kompetencí. Odborné studie prokázaly, že intervence dospělých do dětských her jsou škodlivé. Nedostatečný prostor pro volnou hru může vzbuzovat agresi a některé vývojové poruchy. Aktivní vzdělávací strategie, dozor dospělých a jejich zásahy nebo nadměrná stimulace mají na přirozený průběh hry nemalý a negativní vliv. V našem lesní mateřské škole mají děti pro volnou hru dostatek prostoru i času po celý den a hojně jej využívají.

7.2.2. Cílená nabídka průvodců

Dětem nabízíme hry, básně, písně, pohybová říkadla, tvořivé aktivity, práci na zahradě, přípravu pokrmů, práci s didaktickými pomůckami a knihami, četbu, polytechnickou výchovu apod.

Při zkoumání nějakého tématu a povídání si o něm se snažíme děti podnítit k hledání odpovědí nebo řešení vhodně volenými otázkami a náznaky spíše, než pouze přeříkáním vědomostí či ukázáním, jak se co dělá. Věříme v učení prožitkem a vlastní snahou na věc přijít. Vhodné je vytvářet dětem příběhy, v kterých se mohou samy citově angažovat. Jen takové poznávání a poznání, které v dětech zanechá emoční stopu, je zapamatováno. Při vzdělávacích aktivitách se snažíme co nejvíce zapojit všechny smysly. Proto často téma zpracováváme projektově, kdy propojujeme více metod do jednoho smysluplného celku (knihy, tvoření, dramatická výchova, tanec, zpěv, tematicky zaměřený výlet, využití IT techniky, apod.). Toto inovativní vzdělávání je podpořeno projektem Šablony OP JAK, do kterých jsme zapojeni.

7.2.3. Environmentální výchova

Průvodci dětem nabízejí činnosti, které jim mají pomoci v pochopení zákonitostí přírody a přírodních dějů, jejího poznávání a přirozené propojenosti dění. V naší lesní mateřské škole se tato výchova obvykle odehrává během pobytu v lese a ve volné přírodě vůbec (pozorujeme živočichy, rostliny mění se v průběhu roku, sbíráme odpadky, shromažďujeme dříví/klacky na podpal atd.) i v zázemí (třídíme odpad, kompostujeme, používáme ekologické čisticí prostředky, vedeme děti k šetrnosti s vodou, energiemi, jídlem, účastníme se projektu Uklid'me Česko apod.).

7.2.4. Polytechnická výchova

S environmentální výchovou je v mnoha ohledech úzce spojena i polytechnická výchova, co se týče zkoumání světa a jeho zákonitostí. Dětem jsou nabízeny činnosti, v rámci kterých mohou rozvíjet svou manuální zručnost, bádát a objevovat, a zažívat co nejvíce přímých zkušeností s daným jevem, rozvíjet své technické myšlení, ale také měkké kompetence, jako jsou komunikační dovednosti, schopnost spolupráce, řešení konfliktů, nebo tvůrčí řešení problémů. V LMŠ Lesokruh děti pracují s opravdovými nástroji, jako je nůž Opinel s kulatou špicí, kladívko, hřebíky, pila, motyka či hrábě. Práce s nožem je vždy pod dozorem vyškoleného personálu a po písemném souhlasu rodičů seznámeného s bezpečnostními pravidly při práci s nožem.

Učitelé mají kurz první pomoci ZDrSEM a vědomě pracují s přijatelným rizikem. Věříme, že naučit děti zacházet s opravdovými nástroji je důležitou prevencí vážných úrazů. Děti se naučí pracovat i s ostrými předměty opatrně, vědomi si nebezpečí.

Cíle polytechnické výchovy v LMŠ Lesokruh jsou tyto:

- rozvoj manuálních dovedností – práce v dílně s ručním nářadím, tkaní na stavech, úklid společných prostor, práce na zahradě, řezání dřeva, opracování dřeva nožem
- konstruování podle fantazie i podle plánů – stavby z kostek Citi blocks, mozaiky
- bádání a experimentování – zajištění velkého množství přímých zkušeností dětí s daným jevem – tvorba představ – identifikace výzkumné otázky – tvorba hypotéz – ověřování hypotéz – zhodnocení výzkumné otázky
- položení základu relevantních vědomostí v tématech: smysly – živly – materiály – technologie – jednoduché stroje – pohyb – světlo – zvuk – magnetismus – energie – síly – čas – stavitelství – ekologie – chemické pokusy
- rozvoj měkkých kompetencí (spolupráce, komunikace, týmovost, řešení konfliktů, trpělivosti, schopnost dokončit úkol a rozdělanou práci)
- rozvoj sebedůvěry a sebevědomí díky rozšiřování vlastních dovedností a kompetencí, prožívání pocitu úspěchu při tvorbě a dokončení vlastního výrobku či nalezení řešení při hravém objevování a bádání

7.2.5. Příprava na školu

Předškolní příprava probíhá v naší lesní mateřské škole každodenně během dopoledního pobytu ve volné přírodě a specifické dovednosti obvykle v rámci odpoledního programu v zázemí. Cílem je systematický rozvoj schopností a dovedností významných pro vstup dětí do školy. Samozřejmostí je, že děti, které projeví o taková cvičení zájem dříve, než se stanou předškoláky, se mohou do činností také zapojit. Příprava obsahuje rozvoj jemné motoriky (práce s papírem či přírodními materiály, trhání papíru, stříhání, lepení, navlékání korálků/přírodnin, uzlování, výtvarné techniky, tkaní apod.), nácvik správného úchopu tužky, rozvoj smyslů (čichu, hmatu, sluchu, zraku, orientace v prostoru), rozvoj grafomotorických dovedností (uvolňování ramenního kloubu a zápěstí za pomoci říkanek a her, kreslení spirál, čar, vlnovek, vybarvování mandal apod.), Rozvoj předmatematického myšlení (základní geometrické obrazce - kruh, čára, spirála, čtverec, trojúhelník, měření výšky a délky, počítání a porozumění množství, třídění, porovnávání, odhad vzdálenosti a množství apod.) a rozvoj jazyka a předčtenářské gramotnosti (slovní zásoba, práce s knihou, písně, básně, hádanky, říkadla, vyjadřování) probíhají jak v zázemí školky, tak i v přírodě, kdy vycházíme z principů a aktivit tzv. „špinavého učení“ podle Juliet Robertson. Děti se při některých předškolních aktivitách učí koncentrovaně pracovat (i vsedě u stolku), dovádějí svou činnost do konce a uklízí po sobě.

Výše uvedenými metodami usilujeme o komplexní rozvoj dítěte v těchto vzdělávacích oblastech a klíčových kompetencích vymezených Rámcovým vzdělávacím programem pro předškolní vzdělávání MŠMT:

7.3. Vzdělávací oblasti v prostředí lesní mateřské školy

7.3.1. Dítě a jeho tělo (biologická oblast)

Cílem vzdělávacího úsilí průvodce v oblasti biologické je stimulace a podpora růstu a neurosvalového vývoje dítěte, podpora jeho fyzické pohody, zlepšování jeho tělesné zdatnosti i pohybové a zdravotní kultury, podpora rozvoje jeho pohybových

i manipulačních dovedností, učení sebeobslužných dovedností a směřování k zdravým životním návykům a postojům.

Les nabízí různorodé možnosti pro rozvoj hrubé motoriky a k rozvoji pohybových dovedností v něm dochází přirozenou cestou. Děti každý den běhají v nerovném terénu, skáčou, lezou na stromy, běhají/válí se z kopce/do kopce, překonávají překážky, přenášejí větve/staví z nich „skryše“, udržují rovnováhu, kloužou se, brodí se blátem, atd. Při tomto pohybu se rozvíjí smysly i orientace v prostoru. Pobyt ve venkovním prostředí za každého počasí podporuje tělesnou zdatnost, předchází obezitě, učí děti uvědomovat si možnosti a limity vlastního těla

a odhadovat riziko a důsledky svého konání. Kromě přirozeného pohybu v přírodě dětem nabízíme každodenní protažení a relaxaci jógou pro děti. Při jídle s dětmi hovoříme o tom, co jíme, co nám jídlo dává (co je tělu prospěšné a co naopak) a kde se jídlo bere.

V zázemí školy se děti podílejí na běžných každodenních činnostech, např. hrabání listí, zametání, odklizení sněhu, utírání stolků, chystání talířů, mytí nádobí, řezání a lámání dřeva na oheň, péči o rostliny. Veškeré náradí a další pomůcky si po sobě uklízejí na určené místo. Na zahradě mateřské školy mají rovněž dispozici svůj „pracovní záhon“, na němž si mohou vyzkoušet práci se zahradním nářadím, včetně možnosti vytvoření „blátoviště“.

Rozvoj jemné motoriky probíhá prostřednictvím manipulace s drobnými přírodninami (písek, kamínky, tráva), při ručních pracích (s vlnou, keramickou hlinou, navlékání šípků, korálek, střihání, trhání papíru, lepení), při vaření a pečení pokrmů (krájení, sypání semínek, hnětení těsta, vykrajování) nebo práci na zahradě (setí a sběr semen) a při sebeobsluze (zapínání zipu/přezek na batohu/oblečení, knoflíků/patentů, otevírání svačinových krabiček/termosek).

Děti jsou vedeny k samostatnosti, každé má svůj baťůžek, v němž má své věci, které samo používá. Heterogenní kolektiv dává možnost starším dětem pomáhat těm mladším, např. s oblékáním, s otevřením krabičky při svačině, upevňováním pravidel apod.

7.3.2. Dítě a jeho psychika (oblast psychologická)

Cílem vzdělávacího úsilí průvodce v oblasti psychologické je podpora duševní pohody, psychické zdatnosti a odolnosti dítěte, rozvoj jeho intelektu, řeči a jazyka, poznávacích procesů a funkcí, jeho citů i vůle, stejně tak i jeho sebepojetí a sebnahlížení, jeho kreativity a sebevyjádření, stimulace osvojování a rozvoj jeho vzdělávacích dovedností a povzbuzení v dalším rozvoji, poznávání a učení.

Děti se v lesní mateřské škole učí poznávat své vlastní hranice, pocity a potřeby, čímž rozvíjejí vnímání sebe sama. Jednou z prvních možností pro rozvoj vlastních potřeb a pocitů je nestálost teploty v různých obdobích roku a při různých aktivitách. Nerovný přírodní terén nabízí množství činností, při kterých mohou děti rozvíjet sebe-vědomí. Na

každé dítě v lese čeká kláda, kterou dokáže přelézt nebo po níž dokáže přejít, houba nebo rostlina, kterou už pozná. Při tom také přirozeně poznává, že se ve svých schopnostech a dovednostech jeden od druhého odlišujeme. Každý vyniká v něčem jiném, každý je individualitou a „originálem“, čímž je možné utvářet psychiku dítěte jako konzistentní osobnostní celek. Různými pokusy a pozorováním ukazujeme dětem podstatu přírodních jevů. Řešení dětem nevnucujeme ani neříkáme, jde nám naopak o to, aby děti dospěly k řešení samy a vytvářely si tak vlastní představy namísto přijímání představ druhých, což má vliv na rozvoj nejen jeho samostatnosti, ale i fantazie.

Považujeme děti za osobnosti, které si zaslouží rovnocenné jednání a individuální přístup podle svých potřeb. Proto se k nim snažíme přistupovat jednotlivě a nesrovnáváme děti navzájem mezi sebou ani se nepokoušíme dosáhnout u všech stejné úrovně. Naopak máme snahu o porozumění potřebám jednotlivých dětí a na základě toho s nimi pracovat se záměrem co největšího osobního rozvoje. Pochopení dítěte je jedním z důležitých prvků našeho přístupu.

Rozvíjíme zdravé sebevědomí dětí, jejich sebedůvěru, sebeúctu a pozitivní sebehodnocení, které jsou základem pro možnost prožití života beze strachu a bez pocitu ohrožení.

- Jazyk a řeč: dětem nabízíme učení se básním, písním, říkadlům, vyprávění o činnostech a zážitcích, poslech čtených pohádek, sledování divadelního představení a možnosti zapojení se do něj, seznámení se s jinými jazyky, naslouchání přírodě (zpěvu ptáků, větru, tukaní datla, zurčení potoku) apod.
- Poznávací schopnosti a funkce, představivost a fantazie, myšlenkové operace: třídění, přiřazování, uspořádání, odhad, porovnávání apod. (určování rostlin, sběr bylin, hry s vodou, přelévání, plnění, přesypávání, hra s přírodninami), zkoumání a manipulace s různými předměty, výtvarné činnosti, experimenty a hry s různými materiály a předměty (míchání materiálů, roztávání sněhu a ledu), různé činnosti zaměřené na rozvoj vnímání, zrakové a sluchové paměti, poznávání dopravních, turistických a jiných značek apod.
- Sebepojetí, city, vůle: respektující, vstřícná a citlivá komunikace, spontánní hra, činnosti vzbuzující radost a pohodu (skákání v kalužích, možnost malovat po těle blátem), hry na téma rodiny nebo povolání, výlety do okolí (výstavy, divadla, zvířata), estetické a tvořivé činnosti, možnost zažít uspokojení z výsledků své práce při praktických aktivitách, příležitosti a hry, které vyžadují vůli, vytrvalost a sebeovládání apod.

7.3.3. Dítě a ten druhý (oblast interpersonální)

Cílem vzdělávacího úsilí průvodce v interpersonální oblasti je podporovat utváření vztahů dítěte k jinému dítěti či dospělému, posilovat, kultivovat a obohacovat jejich vzájemnou komunikaci a zajišťovat pohodu těchto vztahů.

Protože se děti předškolního věku učí zejména nápodobou a sledováním dospělých, snažíme se jít dětem pozitivním příkladem. Při aktivitách, které s dětmi děláme, nebo které si často vymýšlejí samy, je často potřeba, aby spolu spolupracovaly, vzájemně komunikovaly, dokázaly se dohodnout, dělat ústupky nebo najít kompromis.

7.3.4. Dítě a společnost (oblast sociálně-kulturní)

Cílem vzdělávacího úsilí průvodce v oblasti sociálně-kulturní je uvést dítě do společnosti ostatních lidí a do pravidel soužití s ostatními, uvést je do světa materiálních i duchovních hodnot, do světa kultury a umění, pomoci dítěti osvojit si potřebné dovednosti, návyky i postoje a umožnit mu aktivně se podílet na utváření společenské pohody ve svém sociálním prostředí.

Naše lesní mateřská škola rozvíjí u dětí schopnost soucitu, spolupráce, sdílení a sociální sounáležitosti, které jim umožní žít trvale v souladu nejen s lidmi, ale i ostatními bytostmi (zvířata, rostliny).

Povědomí o kultuře získávají děti v lesní mateřské škole především díky slavnostem konajícím se každý měsíc a čerpajícím z lidových svátků a tradic spojených s naší kulturní společností (křesťanských, slovanských, keltských). Koncept lesních mateřských škol nepočítá s předpřipravenými hračkami, a tak je rozvoj fantazie a tvořivosti součástí téměř každé aktivity, kdy si děti předměty hry nalézají v přírodě okolo sebe. Důležité je pro nás vedení dětí k pořádku, k uklízení vlastních i vypůjčených věcí, nářadí a pomůcek.

Dáváme dětem pozitivní vzory v chování, snažíme se plnit slíbené, zdravíme kolemjdoucí, necháváme volný průjezd cyklistům, nabízíme pravidla a rituály (Pravidla lesa, Pravidla silnice, uvítací písně a říkanky, jógová rozcvička), které zajišťují bezpečný prostor a pohodové vzájemné soužití. Společně připravujeme slavnosti, pracujeme na zvelebování zázemí, společně stolujeme a připravujeme narozeninové oslavy pro kamarády. Skrz pohádky a příběhy nabízíme příležitost k poznávání mravních hodnot v jednání lidí (spravedlnost/nespravedlnost, pravda/lež, ochota pomoci bližnímu).

7.3.5. Dítě a svět (oblast environmentální)

Cílem vzdělávacího úsilí průvodce v environmentální oblasti je založit u dítěte elementární povědomí o okolním světě a jeho dění, o vlivu člověka na životní prostředí - počínaje

nejbližším okolím a konče globálními problémy celosvětového dosahu - a vytvořit elementární základy pro otevřený a odpovědný postoj dítěte (člověka) k životnímu prostředí.

Les a okolní příroda jsou ideálním prostředím pro environmentální vzdělávání a v naší mateřské škole se mu věnujeme v podstatě každý den. Ať už se jedná o společné uklízení odpadků v našem okolí, sledování vlivu člověka na les (kácení a výsadba stromů), pozorování zemědělských prací na poli, vnímání vlivu počasí na přírodu, zkoumání života ve vodě i na souši, respekt k rostlinám a živočichům, kdy vysvětlujeme dětem následky jejich činů (když zlomí větev nebo stromek, zašlápnu brouka) a význam jednotlivých organismů pro zbytek ekosystému, poznávání hub a rostlin, které právě kvetou, kompostování organických zbytků na našem zahradním kompostu nebo třídění odpadu a snaha o jeho minimalizaci.

7.4. Klíčové kompetence

Klíčové kompetence vytyčené školním vzdělávacím programem, jsou závěrečné schopnosti, které by měly zvládat děti vzdělávané v lesní mateřské škole Lesokruh po ukončení předškolního vzdělání. Jedná se o souhrn dovedností, vědomostí a hodnot, které jsou centrem našeho výchovného zájmu a které se snažíme promítat do všech u nás probíhajících aktivit.

7.4.1. Kompetence k učení:

- dítě soustředěně pozoruje, zkoumá, objevuje, všímá si souvislostí, experimentuje a užívá při tom jednoduchých pojmů, znaků a symbolů,
- získanou zkušenost uplatňuje v praktických situacích a v dalším učení,
- učí se nejen spontánně, ale i vědomě, vyvine úsilí, soustředí se na činnost a záměrně si zapamatuje; při zadané práci dokončí, co započalo,
- dovede postupovat podle instrukcí a pokynů, je schopno dobrat se k výsledkům.

7.4.2. Kompetence k řešení problémů:

Dítě řeší problémy na základě bezprostřední zkušenosti, postupuje cestou pokusu a omylu, zkouší, experimentuje, spontánně vymýšlí nová řešení problémů a situací, hledá různé možnosti a varianty, využívá přitom dosavadních zkušeností, fantazii a představivost.

- zpřesňuje si početní představy, užívají číselných a matematických pojmů, vnímá elementární matematické souvislosti,
- rozlišuje řešení, která jsou funkční (vedoucí k cíli), a řešení, která funkční nejsou; dokáže mezi nimi volit,

- chápe, že vyhýbat se řešení problémů nevede k cíli, ale že jejich včasné a uvážlivé řešení je naopak výhodou; uvědomuje si, že svou aktivitou a iniciativou může situaci ovlivnit,
- nebojí se chybovat, pokud nachází pozitivní ocenění nejen za úspěch, ale také za snahu.

7.4.3. Komunikativní kompetence:

Dítě ovládá řeč, hovoří ve vhodně formulovaných větách, samostatně vyjadřuje své myšlenky, sdělení, otázky i odpovědi, rozumí slyšenému.

- v běžných situacích komunikuje bez ostychu s dětmi i dospělými,
- slovně reaguje a vede smysluplný dialog,
- dokáže se vyjadřovat a sdělovat své prožitky, pocity a nálady různými prostředky (řečovými, výtvarnými, hudebními, dramatickými apod.)- ovládá dovednosti předcházející čtení a psaní,
- průběžně rozšiřuje svou slovní zásobu a aktivně ji používají k dokonalejší komunikaci s okolím
- domlouvá se gesty i slovy, rozlišuje některé symboly, rozumí jejich významu i funkci,
- dovede využít informativní a komunikativní prostředky, se kterými se běžně setkává (knížky, encyklopedie, počítač, audiovizuální technika, telefon atp.),
- ví, že lidé se dorozumívají i jinými jazyky a že je možno se jim učit; má vytvořeny elementární předpoklady k učení se cizímu jazyku.

7.4.4. Sociální a personální kompetence:

- dítě samostatně rozhoduje o svých činnostech, umí si vytvořit svůj názor a vyjádřit jej,
- uvědomuje si, že za sebe i své jednání odpovídá a nese důsledky
- dětským způsobem projevuje citlivost a ohleduplnost k druhým, pomoc slabším, rozpozná nevhodné chování; vnímá nespravedlnost, ubližování, agresivitu a lhostejnost,
- ve skupině se dokáže prosadit, ale i podřít, při společných činnostech se dokáže domluvit a spolupracovat,
- v běžných situacích uplatňuje základní společenské návyky a pravidla společenského styku; je schopné respektovat druhé, vyjednávat, přijímat a uzavírat kompromisy.

7.4.5. Činnostní a občanské kompetence:

Dítě chápe, že se může o tom, co udělá, rozhodovat svobodně, ale že za svá rozhodnutí také odpovídá.

- svoje činnosti a hry se učí plánovat, organizovat, řídit a vyhodnocovat,
- odhaduje rizika svých nápadů, jde za svým záměrem, ale také dokáže měnit cesty a přizpůsobovat se daným okolnostem,
- má smysl pro povinnost ve hře, práci i učení; k úkolům a povinnostem přistupuje odpovědně; váží si práce i úsilí druhých,
- zajímá se o druhé i o to, co se kolem děje,
- chápe, že zájem o to, co se kolem děje, činnost, pracovitost a podnikavost jsou přínosem a že naopak lhostejnost, nevšímavost, pohodlnost a nízká aktivita mají svoje nepříznivé důsledky,
- má základní dětskou představu o tom, co je v souladu se základními lidskými hodnotami a normami, i co je s nimi v rozporu, a snaží se podle toho chovat,
- spoluvytváří pravidla společného soužití mezi vrstevníky, rozumí jejich smyslu a chápe potřebu je zachovávat,
- uvědomuje si svá práva i práva druhých, učí se je hájit a respektovat; chápe, že všichni lidé mají stejnou hodnotu,
- ví, že není jedno, v jakém prostředí žije, uvědomuje si, že se svým chováním na něm podílí a že je může ovlivnit,
- dbá na osobní zdraví a bezpečí svoje i druhých, chová se odpovědně s ohledem na zdravé a bezpečné okolní prostředí (přírodní i společenské).

8. Evaluační systém školy

Škola se v rámci evaluace zaměřuje na tyto hlavní oblasti:

8.1. Vnitřní evaluace školy

Zaměřuje se na hodnocení toho, jakým způsobem se nám daří dosahovat cílů, které jsme si v rámci ŠVP předsevzali, jak se daří upravit podmínky tak, aby prostředí lesní mateřské školy bylo pro všechny zúčastněné (děti, rodiče, průvodce) příjemné a bezpečné.

Tato evaluace probíhá následujícími formami:

- pedagogické rady - setkávání průvodců (pedagogů i nepedagogických pracovníků) a ředitele školy - společné rozhovory nad aktuálními tématy,
- sebehodnotící zpráva průvodců,
- rodičovské schůzky hromadné,
- individuální rozhovory s rodiči – rodiče, pedagog, popř. ředitel školy,
- rozhovory pedagogů s rodiči nad aktuálními tématy na denní bázi,
- autoevaluace školy dle kritérií INDI MŠ a dotazníku spokojenosti rodičů, na základě kterých ředitelka školy modifikuje strategický plán a vizi školy, pokud je potřeba

8.2. Evaluace v personální oblasti

Zabývá se tím, jak se jednotlivým učitelům daří uskutečňovat cíle ŠVP, jakým způsobem se jim daří komunikovat s dětmi, rodiči dětí a kolegy. Průvodci mají možnost pravidelně konzultovat tyto otázky s vedením školy a se svými kolegy následujícími formami:

- sebehodnotící zprávy pedagoga
- etický kodex průvodce,
- tabulka vyhodnocení rizik,
- měsíční evaluace úspěchů a neúspěchů při práci s dětmi jako celku - kolektivní evaluace- pedagogické porady

8.3. Evaluace výchovně vzdělávacího procesu

Vyhodnocuje se, jakým způsobem se daří realizovat vzdělávací obsah a naplňovat klíčové kompetence u dětí.

Hodnocení Integrovaných tematických celků (ITC)

- Vyhodnocuje se dosahování očekávaných výstupů a cílů jednotlivých ITC, metody, kterými je cílů dosahováno a jejich efektivita

Individuální hodnocení dítěte

- Učitelky sledují, jak se každé konkrétní dítě rozvíjí ve všech oblastech vzdělávání. Děti nejsou navzájem hodnoceny prostřednictvím výkonů, ale jsou zaznamenávány jejich pokroky. Sledujeme, jak se dítě rozvíjí celkově po psychické, fyzické i sociální stránce, zda je v prostředí školy spokojené a jsou zde naplňovány jeho individuální potřeby. Učitelky spolupracují s rodiči.

Tato evaluace probíhá následujícími formami:

- záznamy o rozvoji dítěte,
- práce s portfoliem dítěte
- individuální rozhovory s rodiči s tématem individuálního hodnocení dítěte,
- rozhovory s rodiči nad aktuálními tématy,
- rozhovory o dítěti mezi průvodci a vedením školy.

Pedagogická evaluace

- způsob práce s dětmi, využívání inovativních metod práce, využívání třífázového modelu E-U-R, prožitkové, činnostní a situační učení,
- společné vzdělávání- práce s dětmi se speciálními vzdělávacími potřebami (SVP), spolupráce se školskými poradenskými zařízeními (ŠPZ)
- pedagogická diagnostika a hodnocení dětí z hlediska složení tříd (dětí, vyžadující zvýšenou péči)

8.4. Plán vnitřní evaluace školy

Pedagogické rady

Celý pedagogický sbor - 1x měsíc

Soulad s ŠVP a RVP, plnění cílů ŠVP, způsob zpracování a realizace obsahu vzdělávání, individuální hodnocení dítěte, práce průvodců - sebehodnocení, kvalita podmínek vzdělávání v souladu s RVP, provozní otázky)

Hodnocení integrovaných tematických celků

Metoda: analýza, pozorování, rozhovor mezi učiteli

Termín: vždy po ukončení ITC

Záznam: v měsíčním plánu „den pod dni“- evaluace jednotlivých aktivit, postřehy, pozorování

Zodpovídají: učitelky ve třídě

Soulad s ŠVP a vyhodnocení měsíčního plánu: 1x měsíc

Záznam: Evaluace tematických celků ve vztahu k dílčím cílům z RVP PV

Zodpovídá: ředitelka

Tabulky vyhodnocení rizik a analýza rizik

Termín: 2x ročně - září a leden

Zodpovídá: ředitelka školy

Metoda: pozorování, analýza, záznam pozorovaného do tabulek každým pedagogem, následná společná analýza na poradě a vytvoření souhrnných dokumentů

Záznam: tabulky vyhodnocení rizik (rizikové prvky- v okolí i při práci s dětmi) a analýza rizik (přínosy práce s rizikem z hlediska výchovně vzdělávacího procesu)

Sebehodnotící zpráva průvodců

1x ročně (leden - únor) - plnění cílů ŠVP, soulad s etickým kodexem průvodců, další vzdělávání pedagogů

Individuální rozhovory učitelů a vedení školy s rodiči

Termín: 2x ročně (listopad, květen) - rozhovory o dítěti (adaptace, pokroky, silné a slabé stránky, hodnocení spokojenosti rodičů)

Metoda: rozhovory nad aktuálními tématy dle potřeby

Záznam: Ze schůzky je proveden zápis, který je uložen v portfoliu dítěte.

Záznamy o rozvoji dítěte

Průběžně během celého roku sledujeme vývoj dítěte a postupně zaznamenáváme jeho pokroky v tabulce přehledu o individuálním rozvoji a učení dítěte, která je součástí portfolia dítěte.

Tabulka o individuálním rozvoji se vyplňuje takto:

září, únor- sebeobsluha
říjen, březen- sociální dovednosti
listopad, duben- motorika, grafomotorika, kresba, zrakové vnímání a paměť
prosinec, květen- řeč
leden, červen-sluchové vnímání a paměť, matematické představy

Mladší děti: pozorování hlediska spokojenosti a zapojení dle Laeversovi škály emocionální pohody a zapojení

Záznam: 2xročně

Zodpovídá: Martina Rosenbergová

Společné vzdělávání – práce s dětmi se speciálními vzdělávacími potřebami (SVP), spolupráce se školskými poradenskými zařízeními (ŠPZ)

Metoda: monitoring, analýza dokumentů

Zodpovídá: ředitelka školy

Termín: říjen, únor, květen

Záznam: třídní kniha

Pedagogická diagnostika a hodnocení dětí z hlediska složení třídy (dětí, vyžadující zvýšenou péči)

Metoda: pozorování, zpětná vazba

Zodpovídá: třídní učitelky

Termín: říjen, únor – březen

Záznam: zápis z porady

Autoevaluace školy

Metoda: dotazník spokojenosti rodičů, formulář autoevaluace ŠVP- kritéria INDI MŠ, SWOT analýza

Zodpovídá: ředitelka školy

Termín: květen

Záznam: dokument *SWOT analýza školy* pro daný rok, formulář autoevaluace

Soulad aktuální koncepce školy (vize) se školní realitou

Metoda: analýza dokumentu autoevaluace ŠVP a SWOT analýzy, diskuse

Zodpovídá: ředitelka, učitelky

Termín: červen

Záznam: zápis z porady

Výstup: modifikace strategického plánu rozvoje na další školní rok

Hodnocení MŠ očima dětí

Metoda: řízený rozhovor s dětmi v posledním ročníku MŠ

Zodpovídá: třídní učitelky

Termín: 1 x ročně, červen

Záznam: zápis odpovědí dětí, prezentace rodičům

Další hodnotící aktivity dle aktuálních potřeb v průběhu školního roku.